

LUMINA PENTRU TOTI

Revistă ilustrată de enciclopedie și de pedagogie pentru luminarea poporului

DIRECTOR ENIU D. BĂLTÉNU

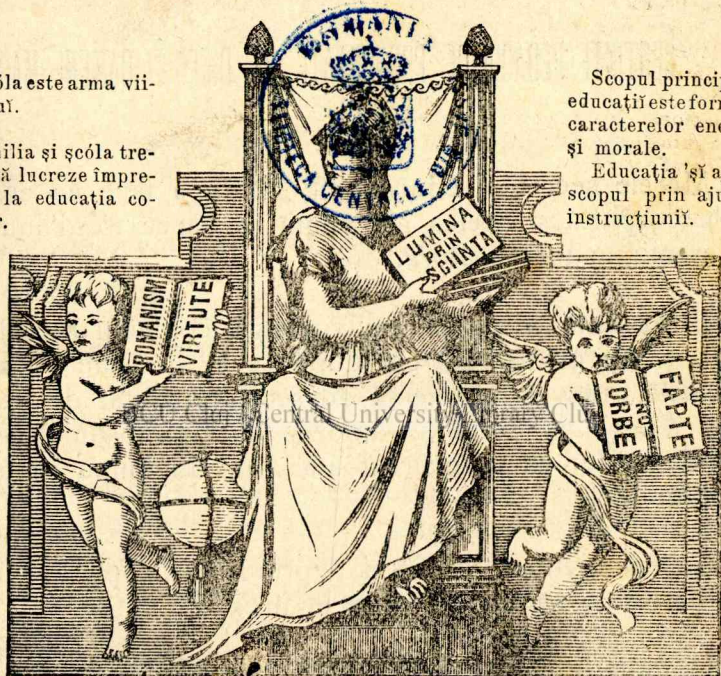
Nu este mărire fără virtute; dar nici virtute fără lumină. Deci lumină înainte de tot!
Națiunea ce mai mare este aceea care are cele mai multe școle.

Școla este arma viitorului.

Familia și școla trebuie să lucreze împreună la educația copiilor.

Scopul principal al educației este formarea caracterelor energice și morale.

Educația și ajunge scopul prin ajutorul instrucțiunii.

INȘTIINTARE

pentru unele din persoanele abonate.

Iată-ne și la No. 2, din anul al II, cu toate acestea unele din persoanele cari primesc revista noastră n'au plătit abonamentul nici pentru anul I. Credem că nu mai este nevoie să apelăm la simțul de onoare și de dreptate al D-lor; căci ne măgulim cu credința că nici una din aceste persoane nu este așa de jos cădută, în cât să se bucure a răpi munca și averea altuia; de aceea lăsăm pe fiecare să judece, dacă mai trebuie să întârzieze cu plata abonamentului.

Asemeni abonați ar trebui să trimită acum abonamentul pe anul I și pe anul II. Dacă însă nu vor plăti nici acum abonamentul, fie chiar de o cam dată numai pe anul I, apoi să nu le pare rău de neprimirea revistei, căci la ast-fel de persoane nu li se va mai trimite revista de la acest număr înainte, rămânând negreșit ca răfuța șocotelelor să se facă dupe totă regula.

În numerele viitoare se vor publica câte numele persoanelor cari au plătit abonamentul și apoi al persoanelor cari n'au plătit.

Diracția revistei.

SENTINTE PEDAGOGICE PRONUNTATE DE DIFERITI OAMENI MARI

Marele secret al educațiunii, stă în a face ca ecsercițiile corpului și acelea ale minții să serve tot-d'auna de recreațiune unele altora.

J. J. Rousseau.

După cum o mamă, nu vorbește copilului său de sunuri și de culori, de cât după ce el și-a făcut idee de dênsele printr'o experiență adeseori repetată; de asemenea é nu-î va vorbi de amor și de recunoștință de cât, când copilul va fi încercat adese-orî în inima sa aceste sentimente.

Pestalozzi.

Lucrul esențial, stă în a deprinde pe copil să învețe cum trebuie să învețe ei pe ei însiși în viitor.

Pestalozzi.

În materie de observațiune, nu trebuie să citim; trebuie să vedem. Fiindcă simțurile sînt primele instrumente ale cunoștințelor ce căpătăm, lucrurile corporale și cari ating simțurile noastre, sînt singurele despre cari ne facem cele d'întâi idei.

J. J. Rousseau.

Natura desvóltă tóte puterile omenirii prin ecsercițiu, și de la întrebuițarea lor depinde și creșterea lor.

Pestalozzi.

Dați-mi instrucțiunea un secol și voi reforma omenirea.

Leibnitz.

Consideră educațiunea copilului tău ca o funcțiune sfântă, al cărui preot ești tu.

Fr. Ascher.

Sînt fericite acei ómenii cari se dilectéză instruindu-se și cărora le place a și cultiva spiritul și științele.

Fenolen.

Șcóla este candelabrul unde se póte aprinde lumina, care luminezá și nu se consumă.

Isis.

Omenii cari sacrifică binele particular, pentru binele public, aú o inimă fără pasiune.

Aristotel.

Singurul mijloc de a învăța arta educațiunii este observațiunea.

Fr. Ascher.

Reformați moravurile și veți reforma societatea; însă numai prin femei, care e chemată a da patriei cetățeni, se pot reforma moravurile societății.

J. J. Rousseau.

Faceți institute filantropice, creați săli de Asil, deschideți școli, învățați, moralisați clasele cele sărace, de unde se recrutéză mai cu osebiră criminalii; și veți fi făcut mult mai mult pentru desrădăcinarea crimei, de cât pot face ocnele și penitenciarele; căci crima naște din miserie; **și educațiunea femeii este completă numai atunci când instrucțiunea este însoțită de vre-o arta saú meserie.**

Dinstinsul órator, Brougam.

Educațiunea femeii întrece pe acelel'alte jumetăii a genului uman; căci este mai totă educațiunea ómenilor.

Boulai.

Dintre tóte ocupațiunile ce pot înlesni traiul omului, aceea care l'apropia mai mult de natură, este lucrul mâinilor.

J. J. Rousseau.

Ce serviciu mai mare saú mai bun putem aduce Statului, de cât dacă educăm și învățăm junimea?

Cicerone.

Învățaturile sînt desmerdările și mîngâerea mé; dacă am bucurie, ele mi-o cresc; dacă sînt în mîhnire, învățatura mi-o împuținează.

Pliniu cel june.

Tot aurul care este în pămînt și în cele din năuntrul pămîntului, nu este nimica în comparațiune cu virtutea și învățatura.

Platone.

Viitorul unei națiuni este îngropat în școlile rurale.

Zicătoare germană.

Școla fără disciplină e ca móra fără apă.

Amos Comenius.

Prin ce se pôte ferici omul? prin avere? Nu, ci prin adevărată educațiune.

Leibnitz.

Activitatea celor ce aũ îmbrățișat cariera gré și spinosă a educațiunii, numai atunci va fi urmată de rezultatul și darul așteptat, când se întrunesc în dênșii calitățile cari formedă condițiunea succesului.

Lubrich.

Nu e destul d'a ridica edificiul de școle, totul va fi redus la nimic, dacă nu vor fi și bibliotecî populare. Zidul școlei e materia și bibliotecile sunt, sufletul.

Aimé Martin.

Nu armele, ci școlile Prusiane ne aũ învins.

Strigătul Austriacilor.

Dacă pôte rezista cine-va armelor, nu pôte rezista inșa ideilor.

Victor Hugo.

Culese de *Christ. Ștefănescu-Reverénu.*

Învătător.

Comuna Meidanchioi, jud. Tulcea.

MONASTIREA NÉMȚU

— x —

Nu cređ să se afe Român căruia să nu'i placă a audī sau a citi din când în când câte ceva despre monumentele naționale. Insuflețit de acéstă credință, am dat loc în colónele acesteī reviste, când s'a putut, la deosibite notițe asupra unora din monumentele naționale.

Tot din acest punct de vedere, dăm ađi câteva scurte notițe asupra mônăstirii Némțului.

Mônăstirea Némțu este un monument național fórté însemnat în istoria némului românesc, dupe cum trebuie s'o știe or ce Român care a învățat câte-va clase primare, fie chiar în satul cel mai înfundat al României.

Acéstă mônăstire astădī schit de călugări, privită din óre-care depártare, îți face o impresie minunată, din ca-
usa îngrămădirii la un loc de atâtea turnurī, biserici și case, închise cu un zid mare, garnisit de dinți ca zidurile cetăților.

Când ajungī în fața porții, dai cu ochiul de o clădire cu un turn larg și înalt. Acéstă clădire este bapťisterul, adică locul unde se face botezul or cui vine să se boteze la acéstă mônăstire, dar mai cu sémă al persónelor cari se călugăresc.

În acéstă clădire, în unele ȓile de sėrbătorī, țīșnește aghiasmă prin mijlocul unei cruci. Mecanismul acestei țīșniturī de agiasmă îl știu numai persónele mai însemnate ale mônăstirii.

Ca să ajungī în curtea de onóre, treci pe subt o boltă de zid mare de tot, d'asupra căriia se înalță o clopotniță. În acéstă curte se află două biserici, din cari una este făcută de Ștefan cel Mare, a doua mai nouă făcută de un stareț. Biserica lui Ștefan cel Mare îți face plăcere, s'o privești, căci este frumușică. É cam sémănă

cu bisericuțele catolice. Înăuntru este zugrăvită a fresco (1). Intre lucrurile din această biserică, cele mai însemnate sînt : *ântăiū* amvonul făcut din lemn, sculptat cu multă artă și poleit; *al doilé* este scaunul lui Ștefan cel Mare făcut din stejar, și *al treilé* iconostasul cu totul de aur, ale cărui icône sînt acoperite de plăci gróse de aur și împodobite cu pietre fórt scumpe.—A doua biserică este nouă, făcută de la 1862 încóce, într'un stil fără nici o noimă, cum sînt mai tóte bisericile nóstre.

Alături cu această biserică se află un monument în marmură albă și care înfățișeză o alegorie poetică, adică doi îngeri sémănă flori pe piatra morméntului D-rei Botez, mórtă în etate de 17 ani.

Mai însemnate de cât tóte în această mônăstire sînt biblioteca și tesaurul. Biblioteca se compune din mai bine de 20 mił volume tipărite și manuscrise în limba română, franceză, rusă și germană, tóte fórt bine regulate și catalogate. Câte șapte însemnate din viața némului românesc nu vor fi zácënd necunoscute în aceste cărți!

Tesaurul, adică comóra, bogățiile acestei mônăstiri se află într'un turn vechiū, ale cărui ziduri sînt fórt gróse. Ca să ajungi acolo, trebuie să te urci pe o scară de piatră, îngustă și gré de suit. Acolo, tocmai, sus sînt mai multe camere, ale căror uși sînt de fier masiv. În aceste camere, se păstréză în dulapuri de stejar cu gémuri, bijutăriile, pietrele nestimate și veșmintele sfinte ale mônăstirii de la înființarea ei. Prin gémuri veđi mitre regale și arhieresti, coróne, cruci, potire, tăvi, sălbi și alte lucruri, făcute numai de aur și argint, împodobite cu tot felul de pietre prețiose cunoscute și necunoscute. Tot în dulapuri sînt atárnate sfite, petrafile, stihare și în sine mulțime de veșminte sfinte făcute din catifé și din mătasea cé mai scumpă, brodate cu aur și argint. Un dulap mare este

(1) Zugrăvirea a fresco se face puind vepsele în apa de var și zugrăvind cu é îndată ce se dá tencuēla cé din urmă.

plin cu biblii legate în aur și argint, încrustate cu pietre scumpe. Dintre toate este una afară din cale mare, pe care d'abia patru oameni o pot ridica de jos, și este acoperită cu plăci de aur masiv, având în mijloc și la cele patru colțuri medalióne în smalt încrustate cu diamante. Veri-guțele cu cari se închide sînt formate din bucăți mari de rubin și de smarald. Acastă biblie este un dar făcut de Ștefan cel Mare, dupe biruința dușmanilor.

Ar fi încă multe de spus despre acastă mînăstire, dar din cele spuse, oricine pôte apreția cât de însemnată este.

În apropiere de mînăstire sînt ruinele Castelului Némțu, unde Ștefan cel Mare își dusesese familia, când cu bătălia de la Valea-Aibă sau Răsboeni. Se știe (1) că Mamă-sa n'a voit să-i deschidă pórta, pîna nu s'a întors biruitor.

Acest castel se află aședat pe crésta unui munte, așa că, de și în ruine, dar tot îți însufflă respect, când îl privești.

Nu departe de mînăstire, cam la dece minute, sînt isvóre de pucióasă cari țînesc din munte, chiar *calde* și se dice că sînt mai puternice și de cât apele de la Mehadia. Păcat că sînt lăsate în voia naturei, căci nimeni nu îngrijește de ele, și cu toate acestea sumă de lume se vindecă ca prin minune cu aceste ape; dar lumea locuind în chiliile călugărilor apa se aduce în sacale și astfel se mai răcește. N'ar fi óre de mare folos să se facă cu cheltuéla statului un stabiliment lîngă a-cele isvóre? Să sperăm că guvernul nu va mai întărđia a lua măsuri în acastă privință.

Eniú.

NB. Informațiile de aci le datresc mai mult D-lui Claymoor.

(1) Cine nu știe poesia nemuritorului Bolintinenu care incepe :

„Pe-o stâncă negră, într'un vechiú castel.

Unde cură 'n póle un riú mititel?“

INVĚȚĂMANTUL INTUITIV

(Lecțiuni făcute cu copiii începători)

InvĚțătorul.—Unde ești acum, George ?

Școlarul (răspunde scurt) La școlă. *InvĚțătorul.* Să dicit așa : Eū sînt acum la școlă.—Unde ești acum C.? Dar tu V.? Dar tu N.? Toți sîntem la școlă.—(Școlarii vor spune cîte unul, apoi cu toții în chor). *Eū sînt acum la școlă. Noi sîntem acum la școlă.*

a) *Numirea obiectelor ce se află în clasă.*

Aici în școlă sînt multe lucruri. Priviți în jurul vostru ! Cum se numește acest lucru ? Un școlar răspunde : *masă.*—Să dicit așa : Acēsta este o masă.—Ce este acēsta ?—(InvĚțătorul arată cu mîna obiectul).—Acēsta este o bancă. Dar acēsta ?—Acēsta este o placă. Școlarii în chor : Acēsta este o masă. Acēsta este o bancă. Acēsta este o placă.

Ast-fel se urmĚză cu tôte lucrurile din clasă, vĚdute de copiii, luând bine sēma invĚțătorul, ca copiii să pronunțe corect tôte obiectele : pārete, ușă, ferēstră, carte, tabelă, hartă, sobă și așa mai departe.

b) *NumĚrarea obiectelor din clasă.*

Acēsta este bancă. Banca este în clasă. Spuneți toți : In clasă este o bancă. Este numai o bancă în clasă ? Nu, în clasă sînt bănci. Dar cārți ? este numai una sau sînt mai multe ?—Prin urmare : In clasă sînt mai multe cārți. Cîte uși sunt ? In clasă este numai o ușă. Așa dar : In clasă sînt mai multe bănci, mai multe cārți, în clasă este numai o ușă.

Tot ast-fel se urmĚză și cu cele-alte obiecte și se spune, cînd cîte unul, cînd în chor. In clasă sînt mai mulți pāreți, mai multe plăci, mai multe bănci, numai o sobă, numai un tavan.

Acum să'mi spuneți lucrurile din clasă, care sînt mai multe la numĚr : bănci, cārți, plăci, creiōne, condee, penițe, pāreți etc.

Acum numai lucrurile cari se află cîte unul în clasă, ușă, sobă, tavan, etc.

NumĚră, Iōne, cāti pāreți sînt în clasă ?—In clasă sînt *patru* pāreți (chor). Dar cîte ferestre sînt aici ? Școlarul le numeră 1, 2, 3, 4, apoi spune : In clasă sînt 4 ferestre (chor) Să se repete tot ast-fel și pentru cele-alte lucruri : In clasă sînt : table, atātea bănci, multe plăci etc.

Notă. Acestea fac obiectul a două lecțiuni.

Dacă copii înțeleg greu și nu se pot deprinde ușor a vorbi în propozițiuni întregi, repetăm aceleași lucruri în timp de trei sau patru zile. Esercitiile acestea intuitive se fac de două-ori pe zi, dimineața și după amiază, trebuie să țină maximum de la 15—20 minute.

e) *Lucruri mișcătoare și nemișcătoare.*

Iată o carte. O iaș și o pun dincăce. Am mișcat cartea, să nu uitați acest cuvânt. Mișcă și tu cartea.

Ce poți face prin urmare ?

Pot mișca cartea.

Ióne, spune-mi un lucru, din câte veți aici, pe care l'ai pute mișca !—Pot mișca condeiul (Să se repete amândouă propozițiunile).

Acum să'mi spuți un lucru pe care nu'l poți mișca din loc. Nu pot mișca pãretele.

Alt lucru :

Nu pot mișca soba (Să se repete din capăt).

Vedeți dar, copii, că putem mișca, unele lucruri, ér altele nu. *În lucru, pe care 'l putem mișca, este mișcător.* (Câte unul și în chor). *Un lucru pe care nu'l putem mișca, este nemișcător.*

(Tot așa).

Lucrurile pe cari nu le putem mișca, sunt nemișcătoare. (Câte unul și în chor).

Lucrurile ce putem mișca, sînt mișcătoare (idem).

Spuneți lucruri mișcătoare ! Pentru ce se numesc ast-fel ? Spuneți lucruri nemișcătoare.

Pentru ce se numesc ast-fel ?

Descrierea obiectelor după colóre, formă și părțile lor

I. Placa

- 1) Placa este négră.
- 2) Placa este în patru colțuri.
- 3) Placa este mai mult lungă de cât lată.
- 4) Placa are un pervaz.

II. Cartea

- 1) Cartea este mai mult lungă de cât lată.
- 2) Cartea are patru colțuri.
- 3) Cartea are foi (file)

- 4) Pe foi sînt tipărite litere, silabe și cuvinte.

III. Feréstra

- 1) Feréstra este de sticlă.
- 2) Feréstra are mai multe ochiuri,
- 3) Feréstra este în pãrete.
- 4) Feréstra are un pervaz.
- 5) Feréstra este mai mult lungă de cât lată.

IV. Tabela

- 1) Tabela este neagră.
- 2) Tabela este în patru colțuri
- 3) Tabela este de lemn.
- 4) Tabela este așezată pe trei picióre.
- 5) Tabela este mai mult lungă de cât lată.
- 6) Tabela este liniată.

V. Ușa

- 1) Ușa este în părete.
- 2) Ușa este neagră (După cum e colórea).
- 3) Ușa are patru colțuri.
- 4) Ușa are privaz.
- 5) Ușa are o clanță.
- 6) Ușa are o bróscă.
- 7) Ușa are balamale.

e) Asemănări.

Care din voi, băeți, îmi puteți spune în ce sémână masa acésta cu banca? Nimeni? Atunci spune-mi, Georgé, din ce este făcută masa? Masa este făcută de lemn. Dar banca? Tot de lemn.

Prin urmare.

1) Masa este de lemn și banca este de lemn (câte unul și în chor).

2) Masa are patru colțuri și banca are patru colțuri (Repetiție 1—2).

3) Masa are picióre și banca are picióre.

4) Masa este mișcătoare și banca este mișcătoare.

5) Pe masă putem pune câte ceva și pe bancă putem pune câte ceva (Repetiție de la una până cinci).

Acum să vedem, dacă nu vom găsi și deosebiri între masă și bancă. Vorbind cu copii, atrăgându-le atențiunea și făcându-i să răspundă, se vor afla următoarele deosebiri :

1) Masa este mai înaltă de cât banca.

2) Masa este mai lată de cât banca.

3) Masa este mai ușórá de cât banca.

4) Masa este albă, banca este roșiatică (sau altă culoare)

(Repetiție cu câte unul și în chor; Este bine ca fie-care copil să pótă spune în șir și fără întrerupere tóte asemănările și deosebirile dintre masă și bancă).

Ați văđut, copii, în ce sémână și în ce se deosebește masa și banca? Am asemănat masa și banca. Ce am făcut acum? Aseméneză masa cu banca!

Placa și Tabela

a) Asemănări

- 1) Placa este neagră și tabela este neagră.

- 2) Placa are patru colțuri și tabela are patru colțuri.
- 3) Pe placă putem scrie și desemna.
- 4) Pe tabelă putem scrie și desemna.
- 5) Ce este scris pe placă se poate șterge, și ce este scris pe tabelă se poate șterge.

b) *Deosebiri.*

- 1) Tabela are picioare, placa nu are picioare.
- 2) Tabela este totă de lemn, placa este de piatră și de lemn.
- 3) Tabela este mai mare de cât placa.
- 4) Tabela este mai gré de cât placa.
- 5) Pe tabelă scrim cu cretă, pe placă cu plumbul (condeiul de piatră).

Ușa și Ferestra

a) *Asemănări.*

- 1) Ușa este în părete, și ferestra este în părete,
- 2) Ușa are balamale și ferestra are balamele.
- 3) Ușa se poate închide și deschide și ferestra se poate închide și deschide.
- 4) Ușa are un privaz, și ferestra are un privaz.
- 5) Ușa are patru colțuri și ferestra are patru colțuri.

b) *Deosebiri.*

- 1) Ușa este de lemn, terestra e te de sticlă și de lemn.
- 2) Ușa este mai gré de cât ferestra.
- 3) Ușa este négră, (nestrăvedătoare), ferestra este strevedătoare.
- 4) Pe ușă umblă ómenii, pe ferestră ne vine lumina.

II. Școla.

a) Scopul școlei, învățătorul, școlarii.

Pentru ce vă trămit părinții voștri la școlă? Răspunde N!
Pentru ca să învățăm. Trebuie să răspundeți: venim la școlă pentru ca să învățăm.

- 1) *Eū viū la școlă ca să învăț.*
- 2) *Noi venim la școlă ca să învățăm.*

Acela care merge la școlă, pentru ca să învețe, se numește școlar. Ce ești tu prin urmare N.? Dar tu V.? Eū sînt școlar.

- 1) *Eū sînt școlar.*

2) *Noi sîntem școlari.*

În școlă sînteți ore numai voi, sau mai sînt și alți oameni?—
În școlă deci nu sînt numai școlari, ci și învățător.

În școlă sînt școlari și învățător. Învățătorul învață pe școlari.

b) *Cele de care avem nevoie la învățatură.*

Fără învățător, voi n'ați pute învăța nimica aici în școlă. Ne mai trebuie însă și multe lucruri pentru ca să putem învăța. Să vedem, cari sînt aceste lucruri? Spune-mi, Vasile, un lucru de care am nevoie. Vasile răspunde d. e. *tabelă*. La ce ne trebuie tabela? Ne trebuie tabela pentru a scrie pe dînsa. (Așa se află diversele lucruri ce trebuie în școlă și anume la ce avem nevoie de fie-care. Se va afla că trebuie: tabelă, cretă și burete; placă și condeiul de placă; hîrtie, condeie și cernelă; cărți, masă și bancă, etc).

Pentru ca să putem învăța, nu ne trebuie numai lucrurile de care am vorbit, trebuie să și vedem, să vorbim, etc. George închide ochii! Ce am eu în mână? Nu știu. Pentru ce nu știi? Pentru că nu am văzut.—Avem nevoie de ochi.

1) *Trebuie să întrebuițăm ochii, pentru a învăța ceva în școlă.*

Dacă nu veți întrebuița ochii cum trebuie, și o să vă uitați în altă parte, de cât la tabelă, când scriu ceva pe dînsa, multe nu o să învățați. Cam așa face și N., și rău face că nu se uită unde trebuiește.

Tot așa se află.

2) *Avem nevoie de urechi, pentru ca se învățăm ceva în școlă.*3) *Dacă n'am puté vorbi, puține lucruri am puté învăța.*

4) *Avem nevoie de mîini, pentru ca să putem învăța a scrie și desemna.*

e) *Cum trebuie să fie purtarea școlarilor.*

1) Un școlar bun vine în toate zilele la școlă.

2) Un școlar bun nu întîrzie nici o dată de școlă.

3) Un școlar bun é bine séma la cele ce spune învățătorul.

4) Un școlar bun este silitor.

5) Un școlar bun ține lucrurile sale curate.

6) Un școlar bun nu se cêrtă cu conscolarii seî.

Aceste reguli asupra purtării sunt de învățat pe de rost. Însă învățătorul va face la fie-care regulă, înainte de a formula spre memorizare, introducerea, adică conversația cuvenită. Așa, d. e. pentru regula întâia, învățătorul va spune, cum că cutare elev a lipsit de la școlă, fără ca să fie bolnav și că prin urmare a perdut atâtea lecțiuni. Cine vrea să învețe, trebuie să vie regulat.

Prin urmare : Un școlar bun vine în toate zilele la școală.
Ast-fel trebuie făcută cu fie-care regulă; pentru ca copii să aibă tot de odată și un folos moral din aceste lecțiuni.

III Casa.

Învățătorul. Când te uiți la o casă, vezi un perete care merge de jos până sus. Casa are patru asemenea pereți. Păreții se fac de cărămidă sau vălătuci.

Acești pereți sunt așezați pe o temelie. Dacă nu ar fi temelie, atunci casa ar pute să cadă jos la vr'nn vânt mare; deci se face temelia, pentru ca să fie bine întărită în pământ. Temelia se face din piatră.

- 1) Casa are patru pereți.) în
2) Casa are o temelie.) chor.

D'asupra pereților se ridică încă ceva. Acesta este acoperământul. Acoperământul este făcut din lemn și e acoperit cu șindrilă, tinichele sau table.

- Repetare : 1) Casa are pereți.
2) Casa are temelie.
3) Casa are acoperământ.

Resumat : Temelia, pereții și acoperământul sunt părțile casei.

Pentru ca să se potă intra în casă și eși din é sunt făcute o ușă sau mai multe. Afară de ușă mai sînt și ferestre. Pentru ce sînt făcute ferestrele ?

4) Casa are mai multe uși și mai multe ferestre. Multe case au un singur rînd de ferestre. Școala noastră însă are două rînduri de ferestre.

Sunt deci case cu un rînd și case cu două sau mai multe rînduri.

5) Casa este cu un rînd, sau cu două, sau cu mai multe rînduri.

(Repetiția 1-5 câte unul și în chor).

Până acum am privit casa pe din afară. Să vedem ce este înăuntru casei. În casă sînt odăi, cămări, bucătărie, pimniță, pod etc.

(Să se arate la ce slujesc aceste deosebite încăperi).

- 6) Casa are mai multe odăi
7) Casa are o bucătărie
8) Casa are o pimniță
9) Casa are un pod
- } Repetiție de la '6-9

Pe acoperământul caselor vedem hogécuri (coșuri)

Din ce și pentru ce sînt făcute hógécúriile ?

(Să se arate că e fórte primejdios de a astupa soba înnaînte de stingerea focului).

10) Casa are mai multe hógécúri { Să se repete de la 1-10

IV. Orașul.

Invêțătorul. Ați vêđut, cum e făcută o casă? În orașe și sate sînt multe case, în cari locuiesc ómenii. Afară de casele de locuit, mai sînt alte clădiri, cari nu sînt făcute pentru locuință. Așa sînt bisericile (Să găsescă școlarii alte asemenea clădiri; precum sînt palatul administrativ, primăria, gara, fabricii și altele, Tóte acestea la un loc pórta numele de clădiri. Clădirile se împart în case de locuit și alte feluri de zidiri.

V. Orașul (Satul)

A (Clădirile s'aũ făcut).

B) *Locuitorii.* Toți ómenii aũ nevoie de hrană, haine, locuință și de altele. Copii capătă tóte acestea de la părinți, Părinții noștri, de unde capătă tóte acestea? Ei cumpără tóte cele trebuincioase; pentru a puté cumpăra însă aũ nevoie de bani. Bani, cum îi capătă?—Muncind. Dacă părinții voștri n'ar munci, ei n'ar câștiga nimic și nu și-ar puté cumpăra cele trebuincioase lor și vouă. Să'mi spuie fie-care din voi ce trebă face tatăl seũl. (Școlarii respund spúind fie-care ocupația părinților).

Vedeți dar, unul face cisme și se numește cismar; altul haine și se numește croitor; altul pâine și se numește pitar (brutar); altul e măcelar, unul negustor sau comerciant, altul tinichigiu și așa mai departe.

Fie-care om face deci o trebă, pentru a puté avé bani cu care să-și cumpere cele trebuincioase. Unii ómeni îngrijesc de hrana noastră, așa brutarul, măcelarul, morarul; alții îngrijesc de îmbrăcămîntea noastră, așa sînt croitorul, eismarul, negustorul de postavuri, pălărierul; alții îngrijesc de locuința noastră, așa sînt cărămidarul, tēplarul, zugravul, ferarul, sticlărul și așa mai departe; pe lângă hrană, îmbrăcămînt și locuință, avem nevoie și de alte multe lucruri încă, acestea le face iară-și tēplarul, ferarul, olarul, césornicarul, dogarul, legătorul de cărți. etc.

Ast-fel vedeți, copii, că sînt unii ómeni cari îngrijesc de hrană, îmbrăcămînt, locuință și de cele-lalte lucruri ale noastre, și că fie-care om are o profesiune deosibită.

(Să se esplice cuvēntul profesiune).

Notă. Ne ar duce pré departe esplicarea tuturor profesiunilor,

Ceea ce voesc însă este ca copiii să observe în genere, varietatea ocupațiilor omenești, și cum fie-care, pentru a pute trăi în lume, trebuie să se perfecționeze într'o direcțiune sau într'alta. Vom vorbi deci cu copiii numai de unele profesii mai însemnate, nu de toate.

Christ. Ștefănescu-Reverénu.

Comuna Meidanchioi, Județul Tulcé.

Invățător

IVIREA PRIMA-VEREI

S'a dus iarna și se duce
Peste Plaiuri depărtate;
Dar'ar Dumneșeu, s'apuce
Drumuri lungi și ne'nturnate.

A trecut viscolul rece!...
La feréstră numai muge!...
Așa și viața trece,
Și zilele june fuge.

Duces'ar în depărtări
Să n'o vęd în țara mé!...
Peste nouă miș de țări
Ș'ar tîrî frigul cu é!...

Căci îmi place primă-vera
Simbol scump de fericire,
S'aud brotăcelul séra,
Ș'a pasărei ciripire.

Să vęd barza cum plutește,
Pe vîrfu negru de nor,

Și de sus cuibu-și ochește,
Cum la el se lasă 'nsbor

S'aud draga filomelă
Deșteptând din agonie,
Mii de paseri ce dorme
Prin paduri și colivie.

Să vęd mugurul ce-'n vie
Si codru cum înverzește,
Printre frunzi o coelie,
Cum din somnu-î se trezește.

Fluturélul c'o peniță
Desenat numai culori
Muncitorea albiniță,
Adunând miere din flori.

Ah! îmi place primă-vara!...
Sé nu trecă mult o rog;
Dar iarna, ardeo-ar para,
Să se ducă în pustiú loc.

A. G. Popescu.

Cum învață Gertruda copii săi.

Capul d'operă padagogică al lui Pestalozzi.

(compus din 14 epestele adresate amicului său Gesner).

Epistola a treia 1).

Îmi îndreptai atenția numai asupra ramurei de învățămēt pentru care Pestalozzi îmi cerea ajutorul meu (2). Dar lung timp nu putui pricepe ideile lui Pestalozzi în privința desemnului și la început nu știam ce înțelegea el când îmi dicea : „*Linii. unghiuri și arcuri*“, iacă punctul D-tale de plecare pentru studiul desemnului“. El îmi adăuga încă, ca un fel de esplanare : „Aci, ca și în or-ce care alt studiū, mintea omului trebuie să se înalțe de la intuițiunii întunecōse la idei limpezi. Dar n'ajungeam încă să pricep, cum putea desemnul produce acest rezultat. „El îmi răspundea, prin împărțirile pătratului și ale arcului de cerc, prin subîmpărțirile lor în unimi ce se pot observa și pricepe“. Incercai să găsesc aceste împărțiri și simplificări; dar nu cunoștem gradul atâtăi al simplului și, cu tōte silințele mele, mă pierdui într'o mulțime de figuri isolate, cari erau fōrte simple în sineși, dar cari nu 'mi esplicaū nici de cum regulele simplicității ce căuta Pestalozzi. Din nenorocire, el nu știa scrie nici citi, de și făcea pe școlarii săi să realizeze progrese de cari mă minunam, atāt la desemn cât și la scriere. În scurt, trecură luni fără să'i pricep ideile, fără să știū ce trebuia să fac pentru ca să'i împlinesc dorințele. În sfērșit înțelesei că cea ce trebuia, era să știū mai puțin de cât știam, sau cel puțin, să-mi închipuesc pentru moment că nu știū nimic, pentru ca să mă cobor la noțiunii simple, cari făceaū puterea lui Pestalozzi, de și nu puteam încă să'l pētrunz. În fine, numai reflectând neîncetat și constatând cât de mult școlarii lui isbutăū prin învățarea cu stăruință a elementelor, numai astfel ajunsei să mă forțez pe mine însumi și să pētrund

(1) Veđi pagina 9 No. 1, din anul II, al acestei reviste.

(2) Să nu se uite că aci vorbește Bus, unul din tovarășii lui Pestalozzi.

destul de adânc în modul meu de a vedea lucrurile, pentru ca să ating punctul precis de unde pleacă copii și unde se ridică, sub ochii mei, la puterea ce ei arătau. Ajuns aci, numai în două zile compusei *abecedarul intuițiunii*.

„Dobândisem acest rezultat fără să'i cunosc însemnătatea; dar d'îndată ce'mi dedei sēma despre realitate, această isbutire avu asupra'mi cē mai mare influență. Nu știam pînă atunci că tot meșteșugul desemnului stă numai în liniî.

„Din acel moment, tōte lucrurile se înfățișară minții mele închise între liniî cari le hotărau mărginile. Eū nu despărțisem nicī odată aceste mărgini de lucrul însuși în chipul ce'l înfățișă minții mele; acum ele se despărțiau totdeauna de el în închipuirea mé și erau pentru mine un fel ne măsurî cari-mī arătau exact și riguros cē mai mică abatere. Dar, dupe cum la început vedeam numai lucruri, nu mai vedui îndată de cât liniî, și-mī închipuii că trebuia negreșit să fie studiate temeinic și în tōte întrebunțările lor, mai nainte de a da copiilor lucruri reale să le copieze sau numai să le observe. Atunci Pestalozzi stabili principiile sale de desemn, potrivite vederilor lui generale, potrivite și mersului naturei, care nu lasă nicī odată ca spiritul omului să se desvōlte lung timp numai într'o direcție ôre-care fără să n'adauge observațiunea cē mai precisă a lumii din afară. Pestalozzi avea intenția să întocmescă pentru copii și să pună sub ochii lor, dîns de la légăn, un îndoit rând de chipuri unele destinate celei d'ântăie cărți a copilăriei; celelalte servind de exemplu pentru procedurile sale de măsurare. Cu cartea d'ântăiū, el voia s'ajute natura și să desvōlte pe cât s'ar putē mai curēnd, la copii, cunoștința vorbelor și a lucrurilor prin ajutorul unui șir de chipuri luate chiar din natură. Scopul cărții a doua era să unescă exemplul cu regula, să rezime pe una de alta, puindu-le alături în mintea copiilor noțiunea formeî curate și noțiunea lucrurilor cari se raportēză la é și în sfērșit să asigure învēțămēntului un mers treptat și psihologic. In adevēr, d'îndată ce copilul este în stare să desemneze perfect o linie nouă, el i găsește aplecarea în lucrurile din juru'i. Desemnarea însă esactă a acestor lucruri nu trebuia să fie de cât repetiția modului măsurării care 'i era cunoscut.

„Mă temeam să nu slăbesc puterea intuițiunii la copii arătându-le lucruri închipuite; Pestalozzi nu primia nici o putere care nu era naturală. El îmi dîse odată : „ *Natura nu dă copilului linii, ci lucruri*; nu trebuie să'i dăm linii de cât pentru ca să'l facem să vadă exact lucrurile; d'acea nu trebuie să depărțăm de el lucrurile spre a'l face să vadă numai linii“. Altă dată, vorbind de pericolul ce ar resulta din înlăturarea lucrurilor naturale în favoarea liniilor, se supără așa de tare în cât dîse : „Să mă ferescă D-zeu ca, pentru dragostea liniilor și artei învățămîntului în genere, să înfăș spiritul omenesc și să tocesc în el intuițiunea naturei, cum fac popii păgâni cu învățăturile lor superstițioase!“

„In cele din urmă înțelesei și eu pericolul, și găsiî în planul celor două cărți o potrivélă deplină cu mersul naturei și numai atâta artă, numai atâta meșteșug cât trebuia pentru a permite naturei să exercite asupra spiritului omenesc acțiunea ce reclamă mai cu sémă dezvoltarea facultăților noastre.

Maî întâiî avusesem încă și altă greutate. Pestalozzi îmi dîsesse să învăț pe copii a citi mărginile (contururile) lucrurilor, cum se citesc vorbele, și să însemneze ou litere fie-care din împărțirile arcurilor și unghiurilor, așa ca să se pótă exprima combinările lor și să se scrie pe hârtie, tot așa de deslușit, cum se scrie o vorbă, prin maî multe litere. Aceste linii și aceste arcuri trebuiaî să formeze un *abecedar al intuițiunii* și să pună asfel temelia unei terminologii care ar puté, nu-numai să dé ideea cé maî clară a deosibirilor dintre tóte formele, ci încă să le preciseze riguros prin vorbe. Pestalozzi n'avu repaus pînă nu mă făcu, să'l înțeleg eu. Vedeam bine că nu'l puteam mulțami, lucru de care îmi părea fórte rău; dar în deșert îmi băteam capul : fără marea lui răbdare, *abecedarul de intuițiune* al nostru nici odată n'ar fi fost terminat.

Isbutii în sfêrșit. Incepuî cu litera A : așa vrea el; și, cu tot acest început greú, am ajuns astăzi să nu maî am nici o greutate, nici o nedomirire în privința acestui limbagiú. Drept vorbind, totul era pe deplin preparat în desemnurile făcute complet; dar greutatea era că nu știam să vorbesc despre ceea ce

cunoșteam în fapt, și nici nu pricepeam ceea ce alții diceau despre aceleași lucruri.

„Unul din rezultatele cele mai însemnate ale metodei este vindecarea acestei slăbiciuni. În adevăr, metoda acesta lăgă în mod general și solid terminologia (vorbele) cu știința ce ne dă natura și educația, făcând astfel pe copii să ajungă a se exprima cu precizie asupra lucrurilor cunoscute de ei, treptat însă cu dobândirea cunoștințelor lor.

„Inșiși profesorii nu pot vorbi esact asupra tuturor lucrurilor cunoscute. De câte ori n'auți dicându-se de exemplu, pricep bine cestiunea, dar îmi lipsesc vorbele ca să mă exprim! Pestalozzi însuși măturisia că întâmpina une ori mare greutate pînă să găsească espresia nemerită pentru spunerea cugetării sale.

„Și eă, dice Bus, tot din cauza necunoștinței termenilor tehnici am dibuit ca un orb atâta timp în învățămîntul desemnului; de acea nu putusem pricepe principiile lui Pestalozzi asupra acestui punct.

„Dar, odată rupte aceste piedici, numai de cât atinsei scopul pe deplin și recunoscui din ce în ce mai mult folósele metodei. Înțelesei mai cu sémă, cum *abecedarul intuițiunii*, (procurând copiilor o terminologie precisă pentru cunoștințele ce le aduc observația și învățămîntul), trebuie să dea copiilor o vedere mult mai justă și un sentiment mult mai esact al proporțiilor; vedui de asemenea cu cât mai ușor ómenii cunoscători de acest limbagiú pot deosibi unele de altele lucrurile ale căror nume le sînt cunoscute și pot păstra o reamintire mai sigură și mai trainică despre caracterele lor diferențiale, de cât ómenii cari n'au primit asemenea direcție. Practica întări ideia ce-mi făcusem în acéstă privință. Vedui copii aprețuind nuanțe, or unde le întâlnea, mai bine de cât ómenii dedați, din tinerețea lor, la studiul măsurilor și desemnului, și mulți din școlarii mei dobândiră, în acéstă privință, o istețime cu mult mai presus de progresele ce fac copiii în astfel de cunoștințe.

„Inșă judecam despre metoda întregă numai dupe o singură ramură de studii și dupe rezultatele ei. Pe urmă ajunsei, încet, încet, a pricepe efectele ei minunate și în celelalte părți ale învățămîntului. Conduș de practica ce dobândisem, îmi închipui

că era cu puțință, aplicând psihologia (știința sufletului) la studiul limbajului; întrebuițând mersuri progresive, trecând de la sunet la vorbă și de la vorbă la frază, că era cu puțință a deschide calea la idei clare, tocmai precum plecând de la linii la unghiuri și de la unghiuri la forme, ajungî treptat la lucruri determinate.—Înțelesei că mersul era același și pentru socotélă. Pîn'atunci, considerasem fie-care număr, fără să am conștiință limpede despre valoarea lui proprie sau despre cuprinsul lui, tocmai așa precum, în privința desemnului, vedeam mai înainte lucrurile fără să le despart de marginile (contururile) lor precise și de proporțiile lor, adică de cuprinsul lor. Acum, fie-care număr (1) se înfățișa minții mele clar și materialicește chiar, ca totalitatea unui cuprins definit. Astfel recunoscuî că copiii datoresc acestei metode multe și mari progrese, și tot odată veduî, cât este de însemnat, pentru fie-care ramură a învățămîntului, ca studiul ei s'aibe un punct de plecare care să'i fie comun cu toate celelalte ramuri, adică vorba, forma și numărul. Dupe cum neștiința limbii tehnice îmi pusese piedică la învățămîntul desemnului, de asemenea găsiî că neștiința calculului din partea mé era cauza lipsurilor în învățămîntul méu. În adevăr, constatai că, pentru fie-care din forme, copilul nu 'și póte înfățișa minții sale părțile ei în parte fără să le știe numérea, așa că, dacă el nu pricepe limpede, de exemplu, că numărul 4 se compune de 4 unuri (unități), i este cu neputință să înțelégă cum o figură póte fi împărțită în 4 părți.

„Asfel *lumina*, crescîndă din *đi* în *đi* mai mult, ce mi-aducea studiul particular al desemnului și lumina ce dobîndiam *prin mine-însuși*, desvoltă în spiritul méu convingerea că metoda, prin acțiunea sa asupra înteligenței, deșteptă și împuternicește, la copii, facultatea de a progresa *prin ei-însiși* și că é (metoda) este un fel de trapez (légăn atârnat) care, dupe ce i s'a făcut vînt, este lăsat liber ca să se misce *de sine-și*. Nu sînt eú singur care judec așa. Sute de persoane au venit, au vedut și au đis: „Acésta trebuie să reușéscă.“ Têrani și țêrance au đis: „Și eú

(1) Zicem număr, nu țifrá.

pot aplica aceste principii copilului meu, a casă". Și ei aveau dreptate.

„Metoda întregă este o jucărie pentru oricine ține în mână firul celor d'ântăie elemente ale ei, care fir îl fereste de a mai rătăci în căi greșite, singurele piedici pentru cultura spiritului omenesc. Aceste sisteme greșite, în adevăr, strică semințele educațiunii cari sînt în noi înșine; ele ne depărtază de la natură, care ne cere numai lucruri ușore, cu condiția ca noi să le luăm din mîna ei și să le ducem pe drumul cel bun.

„Mai am un cuvînt să adaug: Cunoștința metodei mi-a redat veselia și puterea tinereții mele; mi-a reînviat, pentru mine și pentru omenire, speranțe ce priviam ca vise și pe cari le respingeam contra tuturor aspirațiunilor inimii mele“.

Cuprinsul pe scurt al epistolei a treia.

1. Aprecierea lui Pestalozzi asupra tovarășilor săi Bus, Tobler și Krüsi.
2. Biografia lui Bus scrisă de el însuși.—3. Antăia întălnire a lui Bus cu Pestalozzi.
4. Bus însărcinat s'aplice metoda la desemn, dupe lungi dibuiri, ajunge în sfărșit să înțelégă ideile lui Pestalozzi și să găsească în lini, adică în elementele cele mai simple, punctul de plecare al învățămăntului său.—5. Pestalozzi oprește pe Bus de a se pierde în abstracțiunii și'l readuce la observarea naturii.—
6. Intrebuințarea literelor ca să însemneze liniile și combinările lor.—7. Importanța terminologiei.—8. Judecata lui Bus asupra rezultatelor metodei în studiul desemnului și în celelalte rămuri ale învățămăntului.

Literatura Populara

Căntec Popular

—Verde flóre de dudău,
 „Aolică neic'al meu,
 „Und' te duci? să merg și eă!
 „Să mă puă si eă călare,
 „La spatele Dumitale,
 „Că nu mai pociă de picióre;
 „Că mi-e drumu gloduros,
 „Nu mai pociă merge pe jos.

—Verde flóre ș'o lalé,
 „Aolică, puica mé,
 „Murgu'mi este dintr'o Joă,
 „Nu póte să ducă doă.
 „D'abia duce trupu meu,
 „Dar să ducă și p'al tēu!?
 —Verde flóre de dudău
 „Dar'ar, neică, Dumneđeu,

„Murgu să se potionescă,
 „Pe tine să te trântescă;
 „Mână dreaptă să ți scrintescă
 „Și p'a stângă.
 „Să ți-o frângă,
 „Blestemu meu să te-ajungă.
 „Aolică, neic'al meu,
 „Und'te duci să merg și eu !

„De te duci la București,
 „Mă rog să nu zăbovești,
 „Că d'ei zăbovi o lună,
 „Mă găsești pe câmp nebună;
 „Iar d'ei zăbovi un an,
 „Mă găsești negră buștean.

Pr. St. Stoicescu

DESCANTEC DE D'IN IELE

Voi ielilor,
 Fetilor,
 Sfinților,
 Cocónelor,
 Ce-ați umblat din pat în pat
 Până patu (Cutăruia) ați aflat,
 Trupu că i-ați veninat,
 Inima-i-ați ofticat !

Eū așa că m'am sculat,
 Cu gura că v'am suflat,
 Cu limba v'am descântat
 Vē dau un car de pâine, :
 Ș'un car de sare.
 Să-i dați iertare;
 Că nu mai pôte vacina,
 Nu vē mai pôte ținea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Notă.—Descântătorea aprinde trei lumînări, atumă cu trei bobe de tămăe o strachină, în care s'a pus trei bărdăci de apă, ȃice de trei ori cuvintele de mai sus. Apa o dă bolnavului să o bé în trei Mercuri de diminēta.

Pr. St. Stoicescu.

(Invēțator în cat. Bălăcēnca, Ilfov.)

CONACARIE

Bună diminēta, nuntă frumósă,
 Boierii dumné-vóstră,
 Precum vi-e nunta de frumósă,
 Așa, și nouē curēnd respunsul
 să ne iasă;
 Căci noi nu sîntem ciocoii,
 Ca să umblăm după împlinit
 boi,

Nici nu sîntem călărași
 Ca să umblăm dupe împlinit
 vaci.
 Ci sîntem soli împărătești,
 De la al nostru tēnēr împērat
 trimești.
 De când s'a ridicat
 Multe oști a adunat.

Mii nenumărate,
 Sute nesocotite,
 Și-a purces munții,
 Ca să prindă urșii
 Și-a purces câmpii
 Ca să prindă lupii,
 Și-a purces luncile,
 Ca să prindă vulpile.
 Ajungând la un mijloc de cale,
 Gasirăm o urmușoră de fiară,
 De fiară gingășoră,
 În cât stătu și împăratul și
 se miră.
 Sfetnicii sfătuiau,
 Filosofi stau și priviau.
 Unii diceau că ar fi o urmușoră de fiară,
 Alții diceau că ar fi o urmușoră de zână,
 Ca să fie împăratului bună
 preună.
 Iar alții disă că ar fi o urmușoră de fiară
 Cu patru picioră
 Ca să fie cu al nostru tânăr
 împărat de sēră.
 Atunci al nostru împărat,
 Tare s'a bucurat,
 În scări de aur s'a înălțat,
 În sulii de argint s'a sprijinit;
 Și-a făcut ochii rotă,
 Și-a cătat preste oșteă tótă,
 Și-ne a ales pe noi
 Pe acești doi,
 Din cei bărbați,
 De guă bun, învățați,
 Din cai simeđi,
 De gură isteți,
 Și ne-a trimis din conac în conac

Pe cai de olac,
 Pe crângul cerului
 Pe lumina stelelor.
 Iar noi poposirăm la această
 casă,
 Unde vedurăm că stéua se lasă
 Iar D-vóstră, pe cine aveți
 stolnic de casă,
 Spuneți'i ca respunsul curând
 să ne iasă !
 Respunsul nostru, ce este :
 Buți cu vin, care cu fên,
 Bivolite grase, fete frumoșe,
 Ca să sté cu al nostru împărat
 la masă.
 D-vóstră gândiți că al nostru
 împărat
 Pe aici n'a umblat,
 Dar al nostru împărat
 Pe aici a umblat
 Și bine séma a luat
 Că : D-vóstră aveți o flóre
 Ce quia veștejește
 Și nóptea înflo.este
 Și la D-vóstră de nici un fo-
 los nu vè este.
 Dar va veni al nostru îm-
 părat,
 Și din curțile D-vóstră, o va lua
 Și va trece peste munți, că-
 runți
 Și isvóre fără punți,
 Până la a Mariei-Sale curți,
 De înflorit va înflori,
 De rodit va rodi,
 Gasdă de óspeți va fi,
 Fărinților va mulțami,
 Părinților și nașilor
 Și nouă tutulor fraților, Amin.

(Din mica-mă colecție)

Christ. Ștefănescu-Reverénu
 Invătător

Comuna Meidanchioi, Jud.-Tulcea.

Notă. Am publicat această conăcărie sau orație, de și nu este completă, numai pentru că într'însa se află unele stihuri cari lipsesc în colecția D-lui G. D. Teodorescu.

Redacția.

ORAȚIE

Bucurați-vă, boeri, bucurați-vă!
Cum s'a bucurat Machedon împărat

De cele două mere de aur,
Pe care sf. Gheorghe i le a aruncat,

Când ciocârlia ântâiu a cântat,
Boii pe brasă i-a chemat,
La dânșii el s'a uitat.

Și ast-fel a cuvântat :

„ Vai, săraci boii mei!

„ Multă apă au băut,

„ Multă iarbă au păscut;

„ Mult pământ au răsturnat,

„ Printre brasde am semănat

„ Grâu mărunț și grâu de vară,

„ Dee Domnul să răsară

„ La luna, la săptămâna.

Își umplu cu apă mâna

Și se duse ca să vadă,

De i-a dat Dumnezeu ródă.

Grăul de departe îngălbina

Și de aproape înroșia,

Cam de secere se gătia.

Degrab'acasă se duse,

Cótele pe masă puse,

Și femeii sale îi duse:

„ Fă, femeie! fă, femeie!

„ Grăul nostru o să pice!

— „ Tac!, bărbate, blestamate,

„ Nu băga în sémă tóte,

„ Căci târgul nu e departe.

Atunci el în grajd se ducea,

Mâna pe murgul său punea,

Apoi pe șe s'arunca

Și spre pôrtă se 'ndrepta.

Se duse 'n târg la Bârlad

Și fer mult a cumpărat

Ca să facă seceri mari

Pentru secerători tari,

Și să facă seceri mici

Pentru copilași voinici

Și altele mai mărunțele,

Cu mănuchi de viorele,

Pentru fete tinerele.

Grăul tot l'a secerat

Și gereși multe a durat,

Chiar în capul lanului,

Cam spre fața sórelui.

Grăul p'arie îl punea,

Dece epe c'aducea,

Dece epe, sure epe,

Și de par că le lega,

Și pe tóte le mâna,

Împrejurul parului

Pe d'asupra grăului.

Grăul cât se treiera,

Flecăii vântura,

În harabale 'l punea

Și la móră le pornea;

Iară hóța cé de móră,

Când věđu atâtea caré

Încărcate cu povară,

O plecâ în fuga mare

Ca să caute scăpare;

Dar morarul, meșter mare,

Alérgă în fuga mare,

Móra pe loc o oprește

La șurub mi-o învêrtește;

Și apoi tórnă în coșiu

Grâu mărunțel de cel roșiu,

Grăul tot la măcinat

A casă s'a întúrnat;

Colaci a plămădit

Și frumos i-a rumenit;

În cămară jos ia pus

Spre a fi ușor de dus

La cei cari au arat

Și grăul a semănat.

(Din mica-mă colecție)

Ohristea Ștefănescu-Reverénu.

Învătător.

METODOLOGIA PEDAGOGICĂ

Cum trebuie să facă profesorul clasă cu școlarii?

1. *Intrarea în clasă.*—Iată, dupe D-l Vessiot, cam cum trebuie să se facă intrarea școlarilor în clasă.

De fie-care lature a ușei școlei să se afle câte un arborel său găleți or ghiveciuri cu flori. Când s'apropie ora clasei, se deschide ușa, așa ca să se vadă pragurile foarte curate, sala măturată, udată, păreții împodobiți cu harte, cu tablouri etc. Profesorul stă pe pragul ușei și privește la copiii cari vin unii mai încet, alții mai repede, dupe felul său dispoziția lor. El citește pe fețele lor plăcerea sau disgustul, speranța de resplată sau téma de pedépsă.—Bună ziua, Mitică, dice el; ei, tu ești vesel, probă că știi lecția; te cunosc dupe ochi.—Vasilică, ce face mamă ta? Tot mai suferă de mâna cé frântă?—Ei bine, Petre, tu treci pe lângă mine, fără să te uiți spre mine. Ce, ți-e rușine încă de prostiile ce ai făcut ieri? Eă cređ că astăzi ai să fii cu minte, nu este așa?—Ei, Ionică, dă-mi mâna; tu ești un băét vrenic; ieri séră tu ai ajutat din tótă inima; tatălui tēu; el mi-a spus'o ađi-diminéță, când trecea la plug.—Și așa mai departe va urma învățătorul, ceea ce face că fie-care școlar primește la intrarea în clasă un cuvânt de îndemnare, de laudă sau de observație, de imputare blândă, o amintire a purtării sale bune sau rele, a calităților sau defectelor sale. Copilul a simțit că dascălul se interesază de el și de ai săi, că simte plăcere a'l revedé, că-i vrea binele, în fine că-l iubește. Cu modul acesta clasa a început înainte de intrarea în clasă, și acéstă primire bună din partea dascălului, aceste vorbe încuragiatóre și sfătuitóre sînt foarte folositoare copiilor.

Asfel ziua de astăzi este legată cu cé de ieri, firul este reînnoțat și viața școlară forméază o urzélă neîntreruptă. Copilul înțelege că atenția profesorului se îndreptéază asupra-i nu din întâmplare sau din capițiu, ci din bună-voință, din dragoste; că el și dascălul urmăresc acelaș lucru, adică educațiunea, binele său, și că dacă profesorul depune zel, stăruință și știință, el trebuie să aibe ascultare și recunoștință.

2. *Visitarea școlărilor și alocuțiunea învățătorului.*—Iată-ne în fine în clasă; copii se pun în rând, profesorul îi vizitează să vadă, dacă hainele sînt în stare bună, dacă obrajii, urechile, ochii, gura sînt curate, dacă mâinile sînt spălate p'o parte și p'alta. Fie-care intră la locul său; dar mai înainte de a se pune la lucru, învățătorul le adresează un discurs, mic de tot, improspătându-le în minte progresul ce au făcut și cât le mai rămîne de făcut, hotărîndu-le cât au să lucreze în acé ți. El îi încuragează, vorbindu-le când de clasă, când de onórea lui, când, de părinții lor și de dragostea lor către dînșii, când de datorie și de viitor; însă numai câte-va cuvinte sînt îndestulătoare, dar înțelese și spuse cu ton, dupe care începe lucrul. Nu trebuie să se începă clasa dintr'odată, fără tranziție, lovind cu rigla în masă; acest semnal sună la ureche, dar n'are putere asupra voinței școlarului; să se vórbescă mai întâiu inimii, să-i se spuie ceva, or cât de puțin ar fi, și apoi să ne adresăm la inteligența, la mintea copilului, care atunci se va deschide.

3. *Știința și istețimea învățătorului.*—Să nu credi că, pentru ca să faci bine clasa, este destul să aibi știință; am cunoscut dascăli de tóte gradele, de clasele primare și secundare, învățați, burduf de carte, și cari nu se pricepeau să facă clasă; marfa lor le rămânea întrégă, copii nu primiau de loc. Dar ceva și mai mult. Ca să fii bun profesor, nu numai că nu este destul să aibi învățătură, ci nu este destul nici dacă ai ști să faci bine lecțiune.

În adevăr, am vădut dascăli căroră în acéstă privință nu le lipsia nimic absolut: nici învățătura, nici metoda, nici priceperea, nici limpedimea. Ei bine, numai câți va școlarii îi asculta și-i urmau; cé mai mare parte nu înainta și clasa nu mergea; pe când alături cu aceștia, alți dascăli mai puțin învățați și nu așa de pricepuți, isbutiau cu mult mai bine.

Pricina este că cei d'întâi nu știuseră cum să se ia cu copiii, cum să le însufle gustul de lucru, dorința de a face bine. Fără îndoelă este lucru mare să dai o hrană bună și sănătósă; este însă lucru și mai însemnat să ai știința de a o pregăti, de a o potrivi și de a o servi; dar, dacă commesenii n'au poftă de mîncare, prîndul rămîne pe masă, așa că bătaia de cap și cheltu-

éla făcută cu bucatăria sînt de surda. Iată deci lucrul cel mai mare : *să se dea copiilor postă de învățatură.*

Pentru ea să ajungă la această, învățătorul trebuie să fie conducătorul de fapt al școlărilor săi; trebuie să știe cum să gverneze acest popor mărunt, și cum să manieze aceste suflete mici: Numai prin suflet ajungi la spirit, numai prin inimă poți prinde pe copil și a'l ține.

Pentru ea copilul *să vrea să învețe*, nu e destul să-i dai cunoștințe, măcar de i le-ai da și sub formă plăcută, atrăgătoare, înțepătoare. Să las că asemenea lecțiunii sînt grele de făcut, ba une-orî chiar cu neputință; căci cu câte greutate n'ai să te lupți, pentru ca să faci ca o lecție de aritmetică să fie atrăgătoare? Dar astfel de lecții atrăgătoare nici nu sînt totdeauna folositoare școlarului, căci el ia partea plăcută și partea serioasă o lasă, ca și cum un copil, cărui s'ar da doctoria învățată în dulcetta, ar lua dulcetta și ar lăsa doctoria.

A face totul placut pentru copii este un rău moral și o mare greșelă pedagogică. Învățătura este și trebuie să fie o lucrare; negreșit că această lucrare nu este totdeauna gră, uscată și neplăcută, are și é puntele, surprizele sale plăcute, momentele sale de repaus și de odină; dar este o lucrare și numai cu acest preț aduce folos moral și intelectual. •

Proverbul dice : „Nici o plăcere fără muncă“.

Intorcînd proverbul avem: Nici o muncă fără plăcere. Deci nu mai la sfîrșit trebuie pusă plăcerea: acolo este adevăratul ei loc; căci plăcerea este un fruct și fructul nu este la rădăcină. Când eram copil circula prin școlile noastre sentința : „Rădăcina învățaturii este amară că fiere, iar ródela ei dulce ca mierea“, ceea ce probéază că principiul este cunoscut și la noi, dar numai c'a fost lăsat la o parte.

4. *Rădăcina și efectele sale.* -- Așa dar, persóna care vrea să se ocupe cu educația copiilor trebuie să aibe meșteșugul de a face pe copii să *voască a învăța*, să *voască a se sili* la învățatură, sarcină foarte gră, unde atâția dascăli s'au poticnit și au cădut. Unii sînt reci, așa că numai vedîndu'i, copilul înghiață și se retrage cât se póte de departe.

Dacă ar pute scăpa, cum ar lua câmpii! dar neputând pleca, el stă de stat în școlă, dar mintea lui sboră departe.

Sînt alți profesori a căroră privire, glas, gest, răspândesc gróza; copilul tremurá, lucréză, învața de frică, dar mintea lui se strînge; d'acea el înțelege rěu saũ nu înțelege de loc.

Dascălul care însuflá rácělá saũ frică nu póte fi iubit de copii; cine nu câștigá inimile, nu va câștiga spiritele. În școlele normale, ar trebui să se găsescă vr'un mijloc, pentru ca să se magnetizeze școlarii cari aũ să fie dascăli. Da, trebuie ca profesorul să aibă magnet, atracție, trebuie ca copilul să simțá dorința de a se apropia de el, pentru ca să'l vadă și să-l audă mai bine. N'am trebuința să spui de ce natură este acest magnet; cuvîntul spune îndestul; cine nu iubește, nu este iubit, și singur focul încăldește. Or cine vine să intre în corpul didactic, ar trebui să fie întreat astfel: „*iubești copiii?*“ și dupe răspunsul conștiințios, ar trebui îndemnat să îmbrățișeze această carieră saũ să se depărteze de é. Fără vocațiune, totul este greũ și respingător; cu vocațiunea, adică cu dragostea de copii, totul este cel puțin suportabil și adese plăcut. Copilul răspunde simțimentului ce i se însuflá, respălătește pe dascălul seũ și se lasă să fie condus cum vrea și unde vrea dănsul.

5. *Bunătatea*.—Pentru ca să isbutești în educațiune, ántâia condiție este decí *bunătatea*, o voință hotărítá dar blândă și plină de dragoste pentru copilárie. Récéla este neproductivá; strînge inima, îi sécá semințele delicate și tinere; produce o stare moralá ré, în care voința rămáne nelucrátore, și mintea vegetéză, suferá. Din contra, copilul care se simte iubit, devine iubitor la rándul seũ și decí docil, ascultător; căci afecțiunea, dragostea îi însuflá dorința de a plăcé și'l face să-și dé silință.

În fine, când copilul vine la școlá este într'o vėrstá, când defectele, cusururile lui vin numai de la natură saũ de la exemplele ce a întălnit împrejurul seũ și decí i se pot ierta. Cu tóte acestea să ne ferim ca bunătatea să nu fie pré mare, căci atunci este slábiciune; slábiciunea educatorului obrásnicește pe copii, îi încuragéză să-și permită pré mult, în cele din urmă é póte face pe școlari să-și riđá de el și chiar să-l disprețuescă. Escesul slábiciunii este mai periculos și de cât asprimea; căci

asprimea se împacă cu dreptatea, lăsând să existe în inima copilului un frâu bine-făcător, frâul stimei și al respectului. Deci calea cea bună este ca sub indulgența noastră copilul să simtă puterea voinței noastre; să știe că libertatea lui are un hotar și că nu va pute călea nepedepsit peste acest hotar.

6. *Economisirea amorului propriu al copiilor.*—Bunătatea profesorului se poate arăta în diferite feluri, dar mai cu seamă băgând de seamă să nu rănească pe copii; căci ei au, ca și noi, amorul propriu al lor, și amorul propriu bine înțeles este principiul demnității personale.

În această privință, copiii au drept să fie economisiți, ca și persoanele cele mature. Astăzi nu ne mai permitem cuvinte insultătoare nici cu servitorii, cari de altfel nici nu le ar suferi.

Din cauză că copilul nu trebuie să răspundă dascălului și din faptul că nu poate părăsi școala, nu urmază că învățătorul are drept să-l umilească. O rană, o atingere a amorului propriu omorâ afectiunea și distruge tot odată dorința de a plăce și de a lucra bine. În or ce copil trebuie să vedem un om.

Nu este bine ca profesorul să spună în fața celorlalți școlari: „școlarul ăsta nu înțelege nimic, nu este inteligent“, căci acesta umilește și descuragază pe copil.

Unui astfel de profesor D-l Vessiot i ar vorbi așa: „Nu copilul acesta, dascăle, este lipsit de inteligență, ci, din contra, D-ta, căci îl umilești în fața camaradilor lui, în fața unui străin, a unui inspector; D-ta ești neinteligent, căci îl discoragezi de învățatură poți pentru totdeauna; pentru că-î dai drept cu acesta să-și scuseze negligența și chiar lenea; ești neînțelept, pentru că rănești amorul propriu al părinților, îi faci să se plângă contră-ți și poți chiar să-și resbune! Dăci că cutare copil nu este inteligent? Ești pe deplin încredințat despre acesta? Ești așa de bun judecător? Uite-te de vezi, cum s'a roșit copilul! el te a înțeles, pentru că suferă; cel puțin el are inimă și cine are inimă, s'o știți că nu este nici odată lipsit de inteligență, și la adică chiar dacă n'ar ave puterea să învețe, dacă are inimă, are partea cea mai bună și n'ai drept să l umilești“.

Fără îndoială se află copii puțin inteligenți; dar neintelenți sînt puțini sau nici decum.

Neinteligenta, adică lipsa de inteligență în ei, este numai aparentă; este mai totdeauna o zăpăcălă, o adormire a minții. Ei au un fel de spirit care răspunde numai aceluia care știe cum să-l ia șicum să-l înțelegă; această pretinsă lipsă de inteligență a copilului, o dată, la un moment oarecare, sub influența citirii unei bucăți sau sub influența vr'unei întâmplări, se va risipi ca un fum și veți vedea acest spirit deschidându-se și dezvoltându-se.

7. *Dascălii vorbăreți.*—Clasa trebuie să fie făcută parte de profesor, parte de școlari.

Unii învățători fac totul prin ei—înșiși, ei vorbesc fără încetare, ei se ostenesc, își sleiesc puterile, și acesta fără mare folos, ba uneori chiar cu pierdere pentru școlari. Alții fac sau lasă să se facă totul prin școlari; ei vorbesc la ocazii rare și atunci puțin, ei se economisesc; ei au monitori pe cari se întemeiază; rolul lor se mărginește la numirea școlarului care trebuie să vorbească; uneori chiar se fereșc ei și de greutatea de a numi, ci-l arată cu degetul ca mușii, și de multe ori se fac tari de urechi la tot ce fac școlarii, pentru că să nu mai aibă grijă de a face observări. Acestea sînt două defecte, dar dascălii cari vorbesc puțin sînt preferați, căci ei fac acesta din zel și se pot îndrepta; pe cînd cei ce tac fac acesta din lipsă de zel sau chiar din lipsă de conștiință, și ei nu se mai îndreptază.

Voi să diceți deci dascălilor vorbăreți :

Băgați de seamă să nu faceți rău voind să faceți puțin bine și să nu aduceți vătămare școlarilor și voe înșivă. Dacă dați mereu fără să cereți nimic în schimb, copilul se obișnuiește să tot primescă și să nu înapoeze nici odată. Această urmare nu prețuește nimic nici pentru voi nici pentru el; pentru voi, căci or cît de bogat ar fi cineva, a da fără socotelă, pînă în cele din urmă se ruinează; pentru dînsul, căci, scutindu-l de orice muncă, mai întăiu îl faceți lenș, egoist, apoi îi întărdiați dezvoltarea spiritului lui, dacă nu o opriți chiar de tot; din punctul de vedere moral și intelectual zelul voștru este vătămător. Căci, care trebuie să fie scopul educațiunii intelectuale și morale, dacă nu pe deo parte să aducă voința copilului în stare ca să poată lua hotărări tari, lucru dupe care se măsura meritul;

iar pe de altă parte să cultive spiritul așa în cât să pôta lua inițiativă, singura condiție de progres, de înaintare ?

Un profesor care vorbește prę adese și mai cu sémă prę lung, ostenește, tocește atenția școlarilor celor mai buni, fie din cauza subiectului, lecțiunii, or din cauza sa proprie.

Rolul profesorului este de a face pe copil să învețe cea ce acesta nu pöte învăța singur, să-ı esplice numai cea ce el singur n'a putut isbuti să înțelégă. Este vorba despre cunoștințe dobândite de copil, trebuie să i se cęră ca să scormonescă în memoria sa ; este vorba să judece, să-și dę părerea despre ceva, trebuie să i se pretindă ca să-și întrebuinteze rațiunea sa ; este vorba să descopere înțelesul unei bucăți dıse pe de rost, al unei fabule, sau să găsescă desvoltările ce pöte primi un subiect, o cugetare, o idee, trebuie să i se cęră ca să-și dę singur séma despre acęsta, să-și încordeze atenția, să se silescă ca să invente el-ınsuși. Cu un cuvânt, învățatorul trebuie să dę numai cea ce școlarul n'are și nu pöte încă avę ; fie-care din ei are datoria sa, și datoria profesorului începe acolo unde se sfırșește a școlarului.

Iată pentru ce, la școla primară, clasa trebuie rar să ia forma unei lecțiuni, adică a unui *monolog*, ę trebuie să fie mai totdauna un *dialog* între clasă și dascäl.

Am dıs clasa și nu școlarul, și am dıs'o cu scop. Căci atințgem aci la un alt defect care nu este rar nici în învățământul primar, nici în cel secundar.

În or-ce clasă sınt căți-va copii înzestrați cu spirit viu, plini de ardöre și de bună-voință. Aceștia au totdauna ochiul pătrunđător, urechia atentă, degetul ridicat. Dascälul n'are de cât să-ı întrebe și cât de des, acęsta este förte bine, căci nu trebuie să lase ca ardörea lor să se ręcescă sau să se stingă ; dar a-ı întreba numai pe ei, este a face nedreptate celorlalți. Însă chiar în ziua de astăzi sınt destule clase, unde numai patru sau cinci școlari sınt întrebați într'una și unde ceilalți sınt ca muți sau ca niște simpli spectatori, pe când într'o clasă bine făcută, dascäl și școlari trebuie să fie toți actori și nici unul să nu jöce rol de public ; fie-care trebuie să jöce rolul sęu, rol mai mult sau mai puțin important, dape cum va fi piesa și după puterile sale.

Sau, ca să mai fac încă o comparație, o clasă trebuie să fie ca o orchestră, unde toate persoanele execută o bucată a nume. Felurimea instrumentelor închipuește diferite aptitudini, iar capul orchestrei închipuește pe profesor. Când te uiți la o orchestră vezi uneori câte un musicant stând din cântare, la un moment dat îl vezi pe acesta începând să cânte iar pe altul oprindu-se, și tot așa fac mai mulți din ei, astfel că nu este nici unul care să nu cânte, fie chiar numai din când în când, fie măcar numai să de câte o notă la punctul hotărît, sau o lovitură în tambur or în cimbale; de aceea toți sînt atenți ca să știe momentul prescrist, când trebuie să-și cânte partea respectivă. Numai cei mai buni din musicanți cântă solo și directorul, capul orchestrei, dirige pe toți, întorcându-se când către unul, când către celalt și făcându-și semn cu vîrtul bastonului sau al arcușului, momentul venit fie-căruia ca să-și cânte partea; regulând mișcările tuturor în genere și ale fie-căruia în parte, cu gestul și cu privirea, și neluându-și instrumentul de cît când simte pe executanți slăbind.

Tot astfel în clasă nu trebuie să fie părți morțe, nu trebuie să fie nici un școlar căruia să nu-i vie rîndul a răspunde și el ceva; viața, activitatea trebuie să alerge din bancă în bancă, să deștepte pe andormiți, să scuture pirotéla, să stimuleze pe nepăsători și să târască totă acé lume mică în acelaș curent.

Activitatea ce dascălul va desfășura ca să producă această mișcare și s'o întreție va fi cu mult mai folositoare de cît ostentéla ce și-ar fi dat sleindu-se el însuși și vorbind singur pentru toți.

8. *Intrebările.*—Când un copil stă mut în clasă, această tăcere vine pôte adese din sfîelă sau din neîncrederea în el-însuși, nu dore că n'ar ști nimic să spuie; și din contră, când un copil cere mereu să răspundă, să nu se crédă că acesta este în tot dauna probă despre știință sau de atenție, ci uneori acesta dovedește ușurință și îngânfare. Profesorul care cunoște puterea și slăbiciunea fie-cărui școlar, calitățile și defectele lui, nu trebuie să semene întrebările la întâmplare, ci să le facă cu pricepere. Să nu punem nici odată copilului o întrebare la care i ar fi cu neputință să răspundă sau care i ar fi pré ușoră; căci, în

casul d'ântâiū perdem timpul și sîntem în pericol de a umili pe copil care va răspunde rău sau nu va răspunde de loc, în cel d'al doilé cas, îi dăm o satisfacție care ar fi prețuit mai mult dacă ar fi fost păstrată pentru un altul.

Meșteșugul cel mare al învățătorului stă în proporționarea, potrivirea întrebărilor cu inteligența și știința școlarilor; a nu lăsa nici un copil, fie chiar cel mai puțin inteligent, fără întrebare, dupe mine este o datorie sântă a învățătorului.

De ce trebuie să ne temem mai presus de toate în educațiune? Nu este așa că copilului se uraște cu învățătura și prinde desgust de é? Ei bine, întrebându'l cu tact și măsură, putem să-i dăm din când în când câte o mică satisfacțiune de amor propriū care-i va da încredere în el însuși și îndemn la lucru. Este de dorit ca nici o oră de clasă să nu trecă fără ca toți copiii să nu fi fost întrebați cât de puțin; ar fi o adevărată nenorocire ca unul din ei să se creadă uitat sau disprețuit, căci sentimentul umilirii, sau al nedreptățirii pôte să-l descurageze de tot. Pentru mine, cel mai bun dascăl este acela care știe să învețe cât mai bine pe toți școlarii.

Cestiunea întrebărilor mîaduce aminte o istorióră.

Eram profesor de curênd. Soseste un revisor școlar, care purta titlul de inspector general! pentru un profesor tîner asemenea vizită face totdeauna ore care emoțiune: căci fie-care are amorul seū propriū și ține să dé despre sineși o opinie bună. Făcui deci tot ce cređui mai bine și-mî dedei silința să vorbescă toți școlarii, luând cuvêntul eū numai când credeam cuviincios. Când totul fu terminat, eram destul de mulțamit de clasa mé și prin urmare și de mine însumi, și privii pe inspector cu ore-care încredere, căutând să citesc în ochii lui semne de mulțamire. Dar, mă înșelam, nu întâlnii de cât o privire rece, semn neîndoios al unei nemulțamiri neașteptate. Și aflai că mă găsise fórte slab. A doua đí, mă pomenii din nou cu inspectorul, cea ce nu era de loc semn buu pentru mine, de aceea avui un moment de emoțiune, în urmă însă mă liniștii și reducênd pe școlarii mei la rolul de auditori, mă pusei să vorbesc singur în tot decursul clasei. La eșirea din clasă aflai că mă găsise profesor fórte bun, cum rar se găsește. Nêgreșit că ase-

menea opinie îmi făcu mare plăcere, cu toate acestea nu-mi părâsii metoda. Făcusem o clasă pentru inspector, dar pentru școlarii mei, nu; d'acea am rămas tot în al meu, de și am dat prin acesta un exemplu rău de indisciplină, dar eram așa de sigur că aveam dreptate și sînt încă tot așa de sigur! Reintrând în clasă diceam în adevăr că clasa mé înainteză, este plină de viață.

9. *Calea de mijloc.*—Negreșit că în această cestiune, precum în or care alta, trebuie să se ia o cale de mijloc, să se păstreze o măsură, de acea nu voi sfătui nici odată pe un profesor să se ascundă, ca să dic așa, dupe școlarii săi, să se închidă în tăcere, mai cu seamă în fața unui inspector.

A întreba este bine, dar nu poți și nici nu trebuie să tot întrebî mereu, mai cu seamă trebuie să te ferești ca, din lipsă de pricepere sau prin abuz, să risipești, cu întrebările lungi sau repezi, un timp prețios în or ce școlă, dar mai mult de cât în or care alta în școlă primară.

Unii profesori merg așa de iute întrebând, în cât nu lasă copiilor timp să răspundă la întrebare, ba nici să o înțelgă, d'acea întrebarea face ocolul clasei fără să găsească răspuns. Alți învățatori, din contră, pun o întrebare unui școlar și o lasă să apese asupra-i timp afară din cale îndelungat, de și ved că acel școlar nu pôte da nici un răspuns, atunci se face în clasă o tăcere zdrobitoare pentru copilul întreat și disgustătoare pentru cei lați. Aceste momente lungi de așteptare slăbesc atenția generală, întreprup firul lecțiunii, sînt un supliciu pentru pacient și disgust pentru conșcolarii lui.

Trebuie lăsat copilului timpul trebincios pentru ca să înțelgă cestiunea și pentru ca să-i caute răspunsul, dacă-l zorești pré mult, el se turbură, dacă-l lași pré lung timp sub greutatea aceliashi întrebări, el iarashi se turbură și înceteză de a mai căuta răspunsul. Trece pré iute de la un școlar la altul, atunci răpești adese celui d'ântăiu meritul de a răspunde în momentul când el avea răspunsul pe vârful limbii, stărueshi pré lung timp asupra aceliuș școlar, el se înneacă în tăcere, de unde nu mai pôte ieși. Ca să știi face întrebări trebuie s'ai tact și artă,

și arta știm că se dobândește numai de acela care are învățatură, aplicare, practică și dragoste pentru copilărie.

Uneori, profesorul plimbă o cestiune de la un cap la celalt al clasei, stăruind în deșert să dobândească răspuns care nu vine de loc, pentru că nu poate veni, adică pentru că cestiunea este saū pré gré saū pré întunecósă. Dacă întrebarea este reū făcută, datoria dascălului este s'o lumineze, dacă întrebarea întrece puterea copiilor, datoria lui este să răspundă el însuși fără să mai piérdă timpul în deșert.

S'aū vedut unii dascăli, de și fórte rari, cari întrebaū pe școlari despre lucruri pe cari nici ei înșiși nu le știaū. O! atunci, ei întrebaū într'una și cu stăruință, trecând de la unul la altul, zorind, conjurând pe bieții copii în speranța de a dobândi răspunsul mântuitor al situațiunii dar răspunsul nu sosia și zăpăcéla dascălului mergea crescând, iar copiii începeaū să se uite unul la altul, negreșit în socotéla dascălului. Pierdând or ce speranță de isbitire, dascălul lăsa întrebarea atârnată și îndatora pe școlari să se ocupe în intervalul dintre clase ca să găsescă răspunsul. Copiii însă sînt destul de pricepuți ca să ghicescă cauza pentru care profesorul lor nu dă cuvenitul răspuns, căci dacă el știe citi în ochii lor, și ei știū citi în ai lui.

Institutorul trebuie să prepare întrebările sale; de aceea eū îi dic : „Pregătind espicarea bucății de citire, cea ce ești dator să faci, vei întâlni negreșit punte grele ici și colo, greutăți de tot felul și de tóte treptele, ei bine, cu acéstă ocașie, reflectéză asupra lor și ți așa : asta voiū întreba pe Dumitru, astălaltă pe Fag; voiū face mai ântâiū întrebarea acésta, apoi asta, pe urmă aceea și în fine astălaltă. Insemnéză ți astfel drumul, fixéză-ți scopul și înfige jalónele“. Ți-e milă să veđi p'un dascăl mergând la voia întemplării, când înainte când înapoi, fără regulă, fără plan, acum întrebând pe copil despre cea ce el nu poate știe nici ghici, acum întrebând mai ântâiū despre cea ce trebuia să întrebe tocmă pe urmă, acum vedându-se silit să recunoscă că nu poate dobândi răspunsul așteptat. Decī, când intri într'o clasă, urmărește pe dascăl cum știe să facă întrebările. Și dacă constați că întrebările lui sînt bine făcute, că

sînt relative la materia ce se tratéză și anume la bucata din acó oră, iar cã școlariî lui rěspund în genere bine la întrebările puse, atunci ești dator sã recunoști valórea pedagogicã a aceluî profesor, adicã cã el are judecatã, metodã și științã. De unde urmézã cã cine știe sã întrebe, știe sã învețe pe altul.

E. B.

Șcôla ruralã și învėtãtorul ei, fațã cu obstacolele ce întîmpinã.

Cunóstem cu toți cã scopul șcôlei rurale este ca sã rěspãndescã mai repede instrucțiunea și educațiunea în masa poporului, ca ast-fel prin instrucțiune și educaț ne sã se pregãtescã familiei, societãtii și statului membri buni și folositori, ómeni cinstiți, cu caractere temeinice, cari sã aibã totd'auna cugetul de a lucra bine și a ști sã se opunã ademenirilor de tot felul, și care instrucțiune sã nu tinđã nici odatã a forma numai funcționari, cu care mod s'ar despopula comunele rurale de membrii sěi cei mai buni, cari sînt necesariî comunei, bine înțeles afarã de rari excepțiuni.

Cunóstem de asemenea cã guvernul a fost pãtruns de ideia cã înaintarea și fericirea unei națiuni, atãrnã în cé mai mare parte de la instrucțiunea și educațiunea ce se rěspãndesc în masa acelei națiuni; și basat pe acéstã credințã, a dorit și dorește, s'a luptat și se luptã ca sã ridice și șcôla romãnã, de tóte gradele, între care n'a uitat pe cé ruralã, la înãlțimea unei asemenea instituțiuni din statele civilisate, spre a o face sã devie adevérat sanctuar al științei și moralei publice.

Dar, pentru ca guvernul sã pótã implini treptat óre cari reforme bune în ramura instrucțiunii, ar trebui ca onorabilele persoane cunoscătoare în ale șcôlei, sã nu se mãrginescã a dice numai, cã instrucțiunea cutare merge fórte rěu, nu produce ródele așteptate și prin urmare bãnisorii țãrei se chieltuiesc de pomanã. Ci dimpotrivã ar fi mai bine ca sã arate în deplinã cunoștințã și cauzele pentru ce nu merge bine și nu produce róde bune, precum și mijlocul prin care s'ar puté înlãtura aceste cauze rele și înlocui cu altele bune. Fiind-cã numai astfel s'ar puté lua mėsuri bune pentru înlãturarea rěului. Alt-fel este lesne sã se dicã din gurã cã cutare lucru nu este bun, nu merge spre bine și nu se face bine.

Mulți bărbați pricepuți în ale școlii și cu dorință pentru răspândirea instrucțiunii și educațiunii au venit în ajutor școlii prin fel de fel de scrieri pedagogice, metodice, didactice, științifice etc, din cari corpul didactic a tras și trage multe folose pentru ei și pentru școlă.

Mărginindu-mă la școala rurală, cu ore-care rezervă, ȳic: cã nu pr  am v duț, ca cine-va sã-și fi pus întrebarea ȳic ndu-ș : care sã fie ore cauzele de instrucȳiunea rurală nu p te înainta mai repede spre scopul dorit? Și pentru ca sã-și fi putut răspunde în deplină cunoștință, trebuia sã-și fi dat puțină ostenelă și sã fi cercetat cu tot dinadinsal prin diferitele localități, convorbind indirect despre școlă, cu numeroșe persoane din t te treptele societății și mai cu sémă cu învățătorii, cari au gustat și gustă continuu din dulc ta și amărăciunea provenite din  ngrijit rele piedecii ce s'au opus și se opun instrucȳiunii rurale, și numai c nd în urma acestor pipăite cercetări își va fi format un buchetel de idei bine lămurite, numai atunci își va fi putut răspunde cu m na pe conștiință, cã cauzele pentru cari școala rurală nu merge bine progres nd nu sunt numai metodele și nici bietul învățator, în fața căruia mulți au asv rlit cu noroiu, desc rc nd tótă sarcina și culpa pe d nsul,  mpodobindul cu fel de fel de epitete rele, cu cari de sigur că n'au venit în ajutorul instrucȳiunii, fiind-că nu prin descurag re se p te pune în emulaȳiune corpul didactic.

Ca sã pot dovedi, cã nu-numai metodele și învățatorul rural s nt pricina cã instrucȳiunea merge r u, rog indulgența amabilului cetitor, a'mi da voie, ca sã descriu, pe c t îmi va fi posibil de scurt, obstacolele și greutățile ce s'au opus și se opun școlii pe de-o parte; iar pe de alta mijlocele prin cari am put  a le îmbunătăți. Și ac sta în speranță cã bine-voitori  nstructiunii rurale și mai cu sémă corpul didactic rural, care cunoște numeroșele piedeci, ce i s'au opus în r sp ndirea luminei, vor av  buna-voință sã-și arate și D-lor părerile, fie în bine fie în r u, adecă: dacă t te sau parte din cele espuse mai la vale s nt cu adev rat piedicile și dificultățile de tot felul, cari  nt rzi zã r sp ndirea instrucȳiunii rurale.

 sfel cu toții împreună sã putem lămuri odată, care sînt adevăratele piedeci, din a cărora cauză școala rurală n'a putut și nu p te ajunge repede la scopul propus spre a da r de bune. Și în urmă dupe ce vom pune ghiara pe aceste rele, iarăși cu toții împreună sã stăruim către cei în drept, ca la r ndul D-lor sã pótă înlătura aceste rele f c nd ca școala sã m rgă pe drum neted spre ținta dorită.

Obstacolele ce s'au opus și se opun școlilor rurale, sînt multe, cele mai principale însă sînt:

- I. Relative la localul școlii și mobilierul ei.
- II. La lămnele și serviciul necesar școlii.
- III. La nepăsarea părinților de educațiunea fiilor lor și neurmarea regulată la școlă a copiilor.
- IV. Relative la nepăsarea autorităților comunale față cu școlă

Localul și mobilierul.

Cé mai mare parte dintre localurile școlilor rurale, au fost și sînt în cé mai ré stare, construite din gard de nuele, învelite cu pae, șovar, coceni și trestie, care material fiind slab și învechit a putredit, așa în cât prin pereții cei de gard șueră vîntul, iar prin înveliș cură plóia, și dupe ce stă afară.

Pardoséla lor fiind în genere de pămént prin umbletul copiilor și măturat s'au făcut numai scocini.

Înălțimea lor este fórte mică și strașinele lăsate pré jos, din care causă lumina și aerul necesar nu pot străbate înăuntru, mai cu sémă că ferestrele pe alocurea sunt puse din hârtie sau țiplă, în loc de gem. Pe lângă acestea ele (localurile) sînt mici și ne'ncăpétore pentru copii, cari vin la școlă, necum pentru cei cari ar trebui să vie.

Afară de acestea sînt situate pe terenuri sau pe lângă terenuri jóse, smârcóse și infecte, precum și pe lângă locuri șgomotóse, ca primăriile, cârciumele etc. unde șilnic se petrec fel de fel de certuri și espresiuni necuviincióse.

Asemené localuri nu numai că nu pot influența în mod folositor asupra corpului, inimii și minții frageșilor copilași, cari vin la școlă spre a se nutri cu învățături și esemple folositóre; ci, din potrivă, le lángeșce atát partea fizică, cât și cé intelectuală a copiilor și a învățătorului, pe care de 'i vei pune între alți indiviđi se vor distinge de la distanță din ei prin corpurile cele slabe și fisionomiile veștejite, ceea ce ar însemna că ei par'că au locuit în chili șubterane, lipsite de tóte condițiunile igienice.

De asemené *Mobilierul* celor mai multe școli rurale, a fost și este în starea cé mai ré, fiind construite bánchezile pe alocurea din bърne de lemn, sau din doué scânduri prinse iarăși pe bърne, fără nici o formă de bánchezi, când pré înalte de staú copii atârnați pre ele, când pré scunde, de staú șgârciți.

Acest soiú de bánchezi nu permit copiilor să sté pre dînsele comóđi, liniștiți și cu atențiunea atințată la esplicațiunile învățătorului, ci din potrivă pe de o parte le destrábălédă corpul

iar pe alta le distrage atențiunea, prin durerile ce sufer din cauza lor.

Adese ori catedră saū masă pentru învățător lipsește; iar pe unde se găsește este în stare ră. Icoănă, portretele suveranilor, hărți, orologiū, clopoțel etc. asemenea lipsește s'au parte din ele se găsește, însă în stare ră. Și este stiut că prezența acestor lucruri aū o influență foarte folositoare în instrucțiune și educațiune, în cazul când ar fi în stare bună, iar pentru că astăzi în genere cum lipsește saū se găsește pe ici pe colé în stare ră, nu pot influența întru nimic în bine, ba chiar fac ca școala prin înfățișarea interiorului ei să displacă școlariilor.

Mijloce pentru îmbunătățirea localului și mobilierul școlii

Spre a se puté construi localuri de școle și mobilierul necesar lor în bune condițiuni, mai prin toate comunele rurale, sînt de părere, ca onor. guvern să numescă în fie-care județ câte o comisiune compusă din trei membri competenți, din cari unul să fie din partea ministerului școlilor, altul din partea comitetului județen și al treilea învățătorul fie-cării școle comunale.

Acastă comisiunea să examineze în localitate.

I. Starea localului de școală și mobilierul său considerându-le din toate punctele de vedere cerute unei asemenea instituțiuni. Și când s'ar convinge că acestea saū parte din ele trebuiesc din nou construite saū schimbate să procedeze în alegerea unui loc, pe care să se zidescă școala, cât s'ar puté mai în centrul comunei și care loc pe lângă acea că trebuie să fie mai ridicat și mai îndepărtare de locuri infecte și șgomotoșe să fie și de o întindere cel puțin d'un pogon, ca asfel în apropierea școlii să se facă cu tot dinadinsul de către învățător o grădina, în care, dimpreună cu școlarii să cultive diferite cereale, legume și pomi, ca cu modul acesta să învețe pe școlari bine arta culturii pământului și să de sătenilor modele, d'o cultură bună și sistematică; căci, dupe cum s'a đis și se đice de mulți, cam aci ar trebui să ținteze școala rurală de o cam dată.

Am insistat și insist asupra acestui punct, fiind-că onorabilele consilii județiene și unele comuni aū construit școli rurale, dar unele din acestea din cauza ómenilor influenți din comună, aū fost făcute pe niște peticuțe de loc, cu totul în detrimentul instrucțiunii publice; de óre ce nu îndeplinesc mai nici una din cerințele unui local de școală în timpul de față, și de și acele comune avéu locuri întinse și în bune condițiuni pentru școală, dar nu s'a ținut scotolă de dênsele.

II. Să examineze, dupe bugete, veniturile comunelor cari

n'aũ școli și mobilier bun, sau n'aũ de loc, căci sînt comune, cari au venituri anuale de la 6 mii pînă la 10 mii lei și cu tóte acestea n'aũ școli; de óre ce sunt conduse de ómenī, cari n'aũ durere de inimă pentru cultura poporului, ba chiar se o-pun ca dușmani școlēi, și la comunele, cari vor dispune de asemenea venituri, să echilibereze cheltuețele anuale imperios necesarii comunei și să se verse anual a 7-a parte din venitul comunei la casa de depuneri spre a se forma un fond pentru construirea unei bune școlē și unui bun mobilier școlar, rēmăind un fond de rezervă din care să se facă lucrurile trebuincioase unei școlē bune.

Și pentru ca instrucțiunea să nu mai sufere cāti va anī pînă la formarea fondului ar trebui ca guvern, dupe ce se vā fixa în modul expus mai sus, anume fonduri pentru construcția localurilor și mobilierului, să garanteze comunele pentru sumele de bani necesare la acēsta.

III. Dupe ce se vor procura fonduri să se dē în antrepriză, prin licitație în regulă, construirea localurilor și mobilierului lor, dupe un plan dat de onor. minister al instrucției.

Cu modul acesta, fără mari greutateși pentru comună, s'ar putē înlătura piedicile ce suferă școlă sātēnului din cauza localului și a mobilierului.

(Va urma)

P. H.

BIBLIOGRAFIE

—O—

Două cārticele însemnate.

Iată un an de cānd, între altele, s'aũ primit la redacția revistei nóstre două cārticele cari vor cāștiga în importanță cu cāt va trece mai mult timp.

Una din ele este intitulată.

„STAREA ECONOMICO-CULTURALA“

a orășelului Curtea de Argeș.

Autorul ei este D-l. **T. Muntēnu**, directorul școlēi primare de băeți din orășelul Curtea de Argeș.

A doua din aceste cārticele este intitulată.

„NOTITE ISTORICE“

asupra școlilor din orașul Giurgiu și județul Vlașca.

Autorul său culegătorul acestor notițe este D-l **Ion Boldescu**, directorul școlii No. 2 de băieți, din Giurgiu.

În această vacanță, am citit și recitit aceste cărțicle și cu cât le am citit mai mult, cu atâta mai mult m'am convins despre însemnătatea lor, așa că dasă spațiul ar fi permis le aș fi reprodus în revistă.—În adevăr, D-l T. Munténu, ca să încep cu cărticica D sale, aruncând o ochire generală asupra orașului Curtea de Argeș, ne reamintește timpul lui de mărire, când, pe la sfârșitul vécului al 13, era capitala țerei românești, numită atunci *Valachia*, lucru netăgăduit de nimeni și ai cărui martori sînt istoria, cântecele și baladele populare, biserica domnescă întregă și ruinele palatului domnesc. Afară de acésta, D-l autor spune spre știința tuturor că aerul acestei localități a fost și este foarte curat și sănătos; de aceea Domnii Români chiar dupe mutarea tronului la Târgoviște tot veniaū la Curtea de Argeș spre a se întrema și fortifica, dupe cum se întreméază și astăzi toți ómenii cari merg deși petree vacanțiile de vară în acé localitate. În privința economică însă acest orașel merge rău, așa că de unde mai înainte, aci, înfloriaū mai multe meserii, precum erau corporațiunile de cojocari, de botușari, chivărari, zidari, dulgheri, olari, etc , astăzi mai tótă ocupația locuitorilor se reduce la agricultură, numai la agricultură, căci și negoțul vitelor a încetat de câți-va ani, adică de când Ungaria a închis granița vitelor noastre. Ce este óre de făcut? Ce drum trebuie să apucăm, pentru ca să eșim din acésta stare rea?

La acestea D-l Munténu răspunde astfel: „Sistemul practicat astăzi pentru întroducerea industriei în țara noastră, prin școle de meserii, mi se pare că nici odată nu va ajunge la așteptarea dorită.

„Ne-am cam obișnuit a lua lucrurile de sus în jos; a începe cu lucruri mari, fără a ne gândi mai întâiu la cele mici, la trebuințele masei poporului, care-și procură dilnic obiectele necesare din indusrii străine, precum ștrânguri, pălării, piei tăbăcite, brâne și chimire, curele, stambe, pânze și materii de tot felul.

„Bune și folositoare sînt fabricile de zahăr, de postav, hârtie, chibrituri, etc., făcute prin asociațiuni, dar cele mici n'ar trebui nici de cum neglijate, pentru că acestea aduc mai mult folos și obișnuesc și masa poporului să le apreteze.

„In această privință, eu îmi permit a așterne aci o propunere care mi se pare practică și cu puțină cheltuélă.

„Repet încă odată, să se desființeze or ce școle de meserii, dar să se înființeze două politehnice superioare, iar în locul celor desființate, să se aducă câte un meșteșugar bun, fie și strein, căruia să se plătescă cel mult lei 200 lunar, avînd și întreținerea de la Stat sau de la județ de 4 sau 6 ucenici, dintre băieții cari au terminat cursul claselor primare. Acesta pentru fie-care meserie în parte, stabilit înșă prin centrul fie-cării plăși, dupe trebuințele locale. Or ce câștig să fie în folosul acestor maestri; ci să fie numai îndatorați ca, dupe 2 sau 3 ani, să scotă din fie-care școlar un maestru în meșteșugul său. Repetînduse acesta în trei ani, vom avé, în cele 150 plăși, 900 maestri Români; de aci înainte în fie-care an câte atîția, vom fi siguri că industria mică va înainta.

„..... Maestrii români eșii din asemenea școle vor fi întrebuițați astfel, cei cari nu'și vor găsi de lucru: Se va face apel la comunele din plasa respectivă, cari din ele voesc s'aibe un maestru de ștrânguri, pălărierie, tăbăcărie, curelărie, ferărie, dogărie, etc; punîndu-se îndatorire acelei comune să dea capitalul necesar aceluia maestru spre a'și puté deschide stabilimentul. In cas de refuz s'ar puté impune comunelor.

„Dar pôte va dice cineva: pentru ce comuna să pérđă un capital care pôte fi cam de 1000 lei?—Respunsul

este că un asemenea capital nu se pierde nici odată, dupe cum capitalul cheltuit cu bisericile și cu școlile nu este pierdut; și apoi, s'ar puté despăgubi comuna cu amortisment, plătind maestrul 10⁰/₀ din bineficiile realizate însă fără procente.

„Asfel sper că nu-numai comuna noastră, dar tóte comunele din România, fie rurale or urbane, ar putea re-însufleți atât vechia cât și noua noastră industrie națională.

„Cu or-care din actualele școle de meserii, se cheltu-este pe an cel puțin 18.000 lei, fără să putem spera ea să avem vr'odată meseriași cu cari să ne opunem industriei străine.

„Să presupunem că în fie care județ, s'ar înființa 5 școle, de plasă câte una, dupe propunerea mé, care ar fi cheltuéla?

I. A se plăti maestrul patron lei 200 lunar, deci anual 2400 lei;

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. Intreținerea a 6 școlari, 60 bani pe ȕi, pe lună 108 lei, pe an 1296 lei;

III. Veșminte'e fie-căruia anual 40 lei, pentru toți ar fi anual 240 lei.

Totalul anual pentru o plasă ar fi lei 3936, iar pentru 5 plăși ar fi lei 19,680.

„Acum las la aprețierea fie-căruia, dacă acesta ar fi sau nu practic“.

Iacă, acesta este propunerea D-lui T. Munténu, care 'i face mare cinste.

În adevér, or cine va citi această propunere, va recunoște în autor un Român plin de sentimente naționale și de un spirit practic.

D-l T. Munténu, odată cu trimeterea acestei cărțicele, îmi scrie să'î fac critica și comentariile ce voiú crede de cuviință. Eú mărturisesc că în această privință cređ de prisos or ce comentarii și or ce critică; pentru că ceea ce D-sa scrie în privința industriei este un adevér recunoscut de totă lumea care se ocupă cât de puțin de

mișcarea economică a României; iar propunerea D-sale în privința înființării atelierelor școle este foarte nemerită. Rămâne însă ca omenii puși în capul comunelor și județelor să vrea ca să se ocupe de această afacere.

Eu împărtășesc în totul această propunere și ca probă pot cita chiar fapte. Astfel aflându-mă revisor școlar, în Ilfov și București, am dat peste un învățator care cunoștea tâmplăria. Indată am făcut tot posibilul și-i am procurat bani de și-a cumpărat sculele trebuincioase, apoi am stăruit la Minister să i se permită ca numai înainte de amiazi să facă lecții, iar dupe prânz să lucreze cu școlarii în atelier. Lucrul luase avânt numai într'un an, dar îndată ce un altul a venit în locul mieu, a stricat totul; de acea învățatorului a și părăsit școla și a intrat la atelierul drumului de fier; dar mulți din școlarii lui se hrănesc astăzi dupe urma meșteșugului tâmplăriei atâta cât au apucat să învețe într'un an.

Maî târziu, fiind sub-prefect, am stăruit de s'a adunat o sumă oarecare de bani, din cari parte s'au întrebunțat în cumpărarea de resbóe sistematice din Brașov, și de alte unelte trebuincioase industriei casnice. Ba încă s'a adus și un străin ca să învețe pe femeii să țesă cu acele resbóe noi. Cu ceilalți bani trebuia să se înființeze un atelier, tocmai cum propune D-l Munténu, al cărui maestru plătit anul d'întâiu cu 200 lei lunar, al doilea și al treilea an cu 100 lei lunar, trebuia să învețe câte un băet din fie-care comună meșteșugul său; dupe care trebuia să se aducă un meșter de alt meșteșug cu care să se urmeze tot astfel. Ei bine, dupe plecarea mé resbóele au fost părăsite, membrii societarii amenințați în tot felul de succesori mei, banii strînși cu atâtea ostenteli neîntrebunțate conform statutelor, ci ținute cu mare greutate de casier, un proprietar onest; căci încercări s'au făcut pe lângă el ca acei bani să fie împărțiți unor *cucóne scápătate*. Auđiți infamie? Aș putea cita încă și alte fapte, dar acestea le cred îndestulătoare spre a dovedi că împărtășesc pe deplin propunerea D-lui T. Munténu.

Un singur cuvânt încă în această prlvință și am finit. Pentru ce D-l T. Munténu nu încercă să înființeze un asemenea atelier în comuna Curtea de Argeș? Sînt sigur că prin influența D-sale pre lingă primărie, și prin produsul câtor va petreceri cu saū fără tombole, ar putea dobândi fondul necesar

Urmând mai departe, cărticica D-luī Munténu arată că Curtea de Argeș este departe de București, cam la 155 kilometre, iar de granița cé mai apropiată despre Turnu Roșu la 60 kilometre. El este aședat pe partea stîngă a riului Argeș și are vro 3,500 suflete din cari cé mai mare parte sint agricultori, dar réul este că fug în orașele mai mari, unde traiul se câștigă cu mai mare ușurință. Din produsele agricole porumbul și pometurile ocupă locul principal.

D-l Munténu vorbește despre comerț, care este aprópe nulă; despre biserici cari sînt 7, asară de frumoasa catedrală; despre climă, arătënd că nu sînt de cât două anotimpuri, iarna și vara; despre moșia orașului care plecând de la mijloc, se întinde în or ce direcție, ia termen de mijloc, 5 kilometre. Dupe acea trece la spital și arată că are numai 20 paturi, de și într'însul se caută nu numai bolnavii din oraș, ci din tótă plasa, ba chiar din tot județul despre munte.

In fine ajungënd la școle, D-l autor arată că numărul școlarilor cari au urmat la școla de băeți, în anul trecut a fost de 140, din cari a treia parte sînt de prin sate; decī aū fost numai 95 băeți din oraș. Numérul fetelor cari aū urmat la școla de fete a variat între 50 și 60. Acest număr așa de mic al școlarilor cari urméză la școle vine de la îndărătnicia părinților cari nu voesc să și trimită copiii la școlă. Trecënd la seminariul aflat aci, D-l Munténu arată că el nu face nici o procopselă, de unde es preoți cari nu merită numele d'adevărați preoți.

In numele țerînei marilor familii domnitóre și boerești înmormântate acolo, autorul face apel la guvern ca să facă ceva și pentru, acest orașel spre a fi oprit din calca

peirii pe care a pornit; rău însă că nu spune ce mijlăce ar trebui spre îndreptare.

La sfârșitul cărțiței se află mai multe tabele statistice relative la populație, la pământurile cultivate și ne-cultivate, la produse animale, la numărul seminariștilor și al bolnavilor, etc., cari tabele sînt de mare folos pentru or cine vrea să știe adevărul asupra acestor cestiuni.

Ce mare serviciu n'ar face țerii profesorii, institutorii, învățătorii și preoții, dacă s'ar pune să scrie asemenea cărțițele asupra localității, unde se află fie-care!

Sfârșind repet, D-l Măntănu a făcut un mare serviciu orașului său; rămâne acuma să vorbim despre cărțița D-lui Ion Boldescu

E. B.

PEDAGOGIA PRACTICA

BCU *Educația simțului și auzului* Cluj

Dupe ochi, urechile; dupe ved, auzul este simțul cel mai însemnat la om.

Urechia percepe, prinde vorbele, cîntarea și or ce sunet sau sgomot. Sînt însă omeni ale căror urechi n'aud. Asemeni omeni nici nu vorbesc; de acea se numesc surdo-muți. Iată, de exemplu, o cătă de copii din cari unii aud, alții sînt surdo-muți. Vorbește înaintea lor despre o regulă gramaticală sau povestește-le în termenii cei mai călduroși biruința Românilor asupra dușmanilor! Ei bine, vei vedea că copii auditori înțeleg regula despre care le ai vorbit și se înveslesc, tresar de bucurie pentru isbânda Românilor, pe cînd surdo-muții nu înțeleg nimic și rămân reci, nemișcați. Dacă tot această cătă de copii ar asculta cîntarea unei bucăți de operă musicală sau ar auzi o mamă plîngîndu-și în mod sfâșiator de inimă pe copilul ei pierit în valurile apei; copii surdo-muți și de astă dată ar rămâne tot reci și nepăsători, pe cînd copii auditori ar fi transportați la ascultarea bucății musicale și s'ar înduioșa cu muma care-și plînge copilul.

Acum, dacă în loc de copii auzători și surdo-muți, am privi în teatru la persoane în vârstă cari ar asculta la executarea unei opere de Rossini, de Donizetti sau de alt maestru însemnat, am observa că unele din aceste persoane ar înțelege acea muzică minunată și ar fi cu așa de mare luare aminte, în cât nu-nu-mai că nu le ar scăpa nimic neauzită, dar încă le ar păre rău că se sfârșește așa de curând; pe când alte persoane am vedé că cască, se întorc în drépta și în stânga, se uită la oră, găsec că opera este pré lungi, că nu se sfârșește mai curând, ba unele din ele chiar dormiteză sau pléacă a casă înainte de sfârșitul piesei. Persónele cari ascultă cu luare aminte la asemenea opere, au învățat musica sau au ascultat de multe ori, muzică bună, pe când persoanele cărora li se uraște cu asemenea opere, n'au avut astfel de ocașii ca să dobândescă plăcere de muzică clasică.

Din tóte exemplele citate aci, vede or și cine: 1. Că creierii omului primesc prin ureche percepții intelectuale, precum probleme de deslegat, păreri de dat, etc; 2. că primesc senzații estetice, precum cântările glasului omenesc, ale păsérilor și ale uneltelor musicale; 3. că creierii omenesti primesc și senzații morale și afective (de milă, de dragoste, etc).

Datoria părinților și a educatorilor în generé este să facă ca urechia să primescă într'un mod regulat aceste felurite senzații și să le transmită esact creierilor. Dar pentru ca să isbutescă în acesta, trebuie să se începă cu copilul chiar de la nașterea lui.

Or cine a observat un prunc, a putut vedé că, chiar către sfârșitul lunii întâi de la naștere, cele mai mici sgomote, de de or ce fel ar fi, sînt auzite de copil. În adevăr, veđi că copilul tresare și clipește din ochi, când aude sgomotul repede, produs de închiderea unei uși, de trântirea unui lucru, de scârțitul strident al unei țigări, de un hot de ris, de un strigăt, de o strănutare, etc. etc. Pe la etatea de trei patru luni, sgomotele repede, răsunătoare, spártigóse acelea cari nu plac nici unei persoane mature, când se află în repaus, asemenea sgomote fac pe copilaș să tresară, să se sperie, să încrețescă sprincenele, în fine să se necăjescă și să plângă chiar. Aceasta nu se póte esplica altfel de cât că copilul năs-cându-se cu instinctul de conservarea vieței, la or ce sgomot

din felul celor de aci de mai sus, se teme să nu facă rău urechii și să nu'i primejduască viața.

În această privință și D-l Perez ȋice: „Aceste simțiri ale copilului sînt manifestări instinctive de plăcere sau de displăcere și cari, înainte mergătoare esperienței, aũ tot d'odată de scop protecția imediată a organului auditiv și protecția indirectă a persoanei întregi“.

Din aceste tresăriri ale copilului urmază că sgomotele și sunetele tari, repeđi, ascuțite, spărtigóse nu sînt bune pentru ființa lui, de aceea educația trebuie să economisescă cât se póte pe copilaș de asemenea lucrucı isbitóre pentru aũ și póte vătămătoare pentru sistemul lui nervos, cu atát mai mult că ele nu sînt folositoare pentru instrucția lui.

Negreșit că asemenea precauțiuni sînt cam grele; căci într'o casă sînt mai multe persoane și copii mai mari cari pot trânti o ușă sau a o uita desohisă și o trânteste vântul, se póte da un țipăt fără voe din cauza unei căderi sau lovituri,

Dar în sfêrșit crescătorii copilului sînt datorii să facă tot ce le stă în putință ca să-l feróscă de sunetele, țipetele și sgomotele fără veste. Din fericire însă pentru copii, ei se obișnuiesc fórté lesne cu sgomotele cari le displac de o cam dată. Astfel Brad, un copil de trei luni, tresări tare și se puse să țipe la ântâiul sgomot al rótelor unui vagon în care era pus; câte-va minute în urmă, se obișnuise, surídea, adormia, și deșteptându-se începu să suríđă din nou.

(Va urma).

ATENȚIE!!

Din cauza că am lipsit la munte, numérul acesta s'a întárđiat.

Tot din cauza acésta nu s'a putut da séma despre revistele și scrierile venite la redacție dar se va face în numérul care va apăre peste 15 zile.

ENIŪ BĂLTENU.